

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO
ANALIZA DAVČNIH OAZ
GLEDE NA DEJAVNOST DRUŽBE

Ljubljana, januar 2008

GREGOR MIKLIČ

IZJAVA

Študent Gregor Miklič izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom dr. Maje Zaman, in dovolim objavo diplomskega dela na spletnih straneh Ekonomske fakultete.

V Ljubljani, dne 9.1. 2008

Podpis: _____

KAZALO

1	UVOD	1
2	DAVČNE OAZE	2
2.1	OPREDELITEV DAVČNIH OAZ	2
2.2	POZITIVNI IN NEGATIVNI UČINKI	4
2.2.1	POZITIVNI UČINKI	4
2.2.2	NEGATIVNI UČINKI	4
2.3	ZGODOVINA DAVČNIH OAZ	5
2.4	DAVČNE OAZE DANES IN NJIHOVA PRIHODNOST	6
3	RAZDELITEV DAVČNIH OAZ	8
3.1	GEOGRAFSKA RAZDELITEV	8
3.2	RAZDELITEV GLEDE NA OBDAVČITEV	9
3.3	FUNKCIONALNA RAZDELITEV	10
4	IZBIRA DAVČNE OAZE	11
4.1	PRVA STOPNJA: SPLOŠNI POGOJI	11
4.2	DRUGA STOPNJA: GLEDE NA DEJAVNOST DRUŽBE	13
4.3	TRETJA STOPNJA: GLEDE NA VRSTO PODJETJA	14
5	ANALIZA DAVČNIH OAZ GLEDE NA DEJAVNOST DRUŽBE	16
5.1	BANČNIŠTVO	17
5.1.1	Bančništvo v davčnih oazah	17
5.1.2	Davčne oaze za bančništvo	19
5.2	SKLADI	21
5.2.1	Skladi v davčnih oazah	22
5.2.2	Davčne oaze za sklade	23
5.3	E-TRGOVINA	24
5.3.1	E-trgovina v davčnih oazah	25
5.3.2	Davčne oaze za trgovino	26
5.4	REGISTRACIJA PLOVIL	27
5.4.1	Registracija plovil v davčnih oazah	27
5.4.2	Davčne oaze za registracijo plovil	29
5.5	HOLDINGI	30
5.5.1	Holdingi v davčnih oazah	30
5.5.2	Davčne oaze za holdinge	31
5.6	ZAVAROVALNIŠTVO	33
5.6.1	Zavarovalništvo v davčnih oazah	33
5.6.2	Davčne oaze za zavarovalništvo	34
5.7	DRUGE DEJAVNOSTI	36
6	SKLEP	36
	LITERATURA	38
	VIRI	39

1 UVOD

Prav vsak ekonomist je že kdaj slišal za Adama Smitha in njegovo delo Bogastvo narodov. In prav v tem delu, ki spada med bolj poznana dela z ekonomskega področja, Adam Smith opozarja, da previsoka obdavčitev prisiljuje ljudi, da selijo svoja podjetja v tista okolja, kjer bodo v večji meri deležni sadov svojega dela. Države z visokimi davki izgubljajo produktivnost, znižujejo se plače in ukinjajo delovna mesta.

Naraščajoče gibanje blaga in storitev čez nacionalne meje kaže na očitno povezovanje svetovnih ekonomij. Meddržavne meje izgubljajo pomen, svet postaja globalen, izboljšujejo se transportne povezave in menjava med državami močno narašča. S tem ko ovire za čezmejne denarne transakcije izginjajo, se stimulirajo mednarodne finance. Mnogo držav dopušča svoboden pretok kapitala z malo ali nič kontrole.

Nove komunikacijske tehnologije so bile še posebej pomembne v razvoju finančnih aktivnosti. Računalniki, internet ter telekomunikacijski sateliti so drastično znižali stroške mednarodnih finančnih transakcij. Zahvaljujoč inovativnim tehnološkim rešitvam, informacije hitro in enostavno potujejo po celem svetu. Rezultat tega so hitro rastoča mednarodna podjetja, ki predstavljajo velik delež v svetovnem gospodarstvu. Poslovne enote multinacionalk iz celega sveta tako dnevno opravljajo transakcije, s tem pa se otežuje lociranje dobičkov med državami, kjer delujejo, in posledično onemogoča obdavčitev ali pa prihaja do dvojne obdavčitve teh dobičkov.

Mednarodna podjetja zmanjšujejo plačilo davka od dobička tako, da za izvoz svojih proizvodov ali storitev izberejo takšne transferne cene, s katerimi prikazujejo višje dobičke v davčni oazi z nizko ali nično efektivno davčno stopnjo, ter nižje dobičke v državi z visoko efektivno davčno stopnjo. Upoštevajoč dejstva o mobilnosti kapitala, se je potrebno zavedati, da se tudi precej podjetij v celoti seli v davčne oaze.

Z globalizacijo je celoten svetovni trg postal konkurenčnejši. Evropa je postala konkurenčna Japonski in Ameriki. Vedno bolj sta povezani vzhodna in zahodna Evropa. Amerika se povezuje z Evropo. Nastajata pa tudi novi gospodarski velesili, Kitajska in Indija. Gospodarstva držav so v nenehni tekmi s konkurenco in odprta gospodarstva želijo privabiti tuje naložbe in investicije. Če želijo ostati konkurenčne, morajo zniževati stroške in v večini razvitih držav so najvišji stroški ravno davki, ki jih pobira država. Zato davčne oaze s svojimi ureditvami postajajo vedno bolj privlačne, temu pa se upirajo države z visoko davčno stopnjo, ki imajo poleg visokih davkov pogosto še neučinkovit državni aparat, s preveliko administracijo in kompleksnimi postopki. Zamislimo si neko podjetje v državi z visoko davčno stopnjo, ki plačuje visoke davke; zaposluje dodatne ljudi, ki se ukvarjajo s kompleksnimi postopki, ki jih zahteva javna uprava; za vsako spremembo mora najemati svetovalce, zakoni se pogosto spreminjajo itd. Za podjetja, ki se ukvarjajo s tovrstnimi težavami, mogoče ni več vprašanje, ali naj se odločijo za selitev v davčno oazo ali ne, ampak katero davčno oazo naj izberejo.

Cilj pričujočega diplomskega dela je raziskati področje davčnih oaz oziroma razlike med njimi. Poseben poudarek je na funkcionalni razdelitvi davčnih oaz glede na dejavnost podjetja. Namen diplomske naloge je raziskati področje davčnih oaz oziroma dokazati, da se davčne oaze med seboj razlikujejo glede na funkcionalnost. Ko govorimo o davčnih oazah, se moramo namreč zavedati, da se davčne oaze med seboj razlikujejo, zato tudi obstaja več vrst razdelitev. V tem diplomskem delu želim dokazati funkcionalno razdelitev oziroma, da obstajajo določene davčne oaze, ki so primernejše za določeno področje poslovanja kot druge.

Diplomsko delo temelji na raziskovanju tuje in domače literature ter baz podatkov s področja finančne, davčne, ekonomske in pravne prakse. Ker se obravnavano področje dinamično spreminja, je večji poudarek na novejših podatkih, še posebej v primerih, kjer so le-ti vitalnega pomena. V prvih štirih poglavjih je uporabljen deskriptiven pristop, v 5. poglavju pa analitičen, s poudarkom na raziskovanju in analiziranju lastnosti posameznih davčnih oaz in razlik med njimi.

Diplomsko delo je razdeljeno na dva glavna dela. V prvem delu (2., 3. in 4. poglavje) je predstavljeno teoretično ozadje, ki je nujno za razumevanje tega področja. Hkrati pa to poglavje smiselno vodi v drugi, glavni del. V tem delu so zbrane informacije, ki dokazujejo, da se davčne oaze med seboj razlikujejo. Tako so v drugem poglavju opredeljene davčne oaze, opisani so njihovi pozitivni in negativni učinki ter zgodovina davčnih oaz. Sledi opis sedanjega stanja in prihodnosti le-teh. V tretjem poglavju diplomskega dela so opisane razdelitve davčnih oaz. Prikazano je dejstvo, da so si davčne oaze med seboj različne. Četrto poglavje opisuje davčne oaze z vidika uporabnikov, oziroma, kaj je pri izbiri davčne oaze pomembno. Če razlik med davčnimi oazami ne bi bilo, potem bi vsak izbral katero koli davčno oazo. Tako pa je pred izbiro pomembno ovrednotiti dejavnike, ki so pomembni pri izbiri, in v tem poglavju je opisan trinivojski odločitveni proces. Peto poglavje predstavlja drugi del diplomskega dela, kjer so davčne oaze razdeljene na šest področij. Vsako področje je analizirano in za vsako področje je podan primer dveh davčnih oaz, ki ponazorita ugotovitve. Diplomsko delo zaključujem s sklepom, v katerem povzamem glavne ugotovitve.

2 DAVČNE OAZE

V tem poglavju so opisane davčne oaze, njihova teoretična opredelitev, zgodovina, pozitivni in negativni učinki, v zadnjem delu pa je na kratko opisana predvidena prihodnost davčnih oaz.

2.1 OPREDELITEV DAVČNIH OAZ

V svetovni in domači literaturi se zelo pogosto uporablja izraz offshore, ki ima širši pomen kot izraz davčna oaza, ki je uporabljen v tem diplomskem delu. Offshore v dobesednem prevodu

pomeni eksteritorialni del ali drugače povedano »izven obale«, kar je bila tudi značilnost nekaterih davčnih oaz oziroma offshore področij, še posebno v preteklosti (Wiki, 2007). Še danes veliko davčnih oaz, ki ustrezajo tej terminologiji (otočne davčne oaze: Kajmanski otoki, Bahamski otoki, Ciper, Vanuatu itd.), nikakor pa to ni več pravilo, saj je veliko davčnih oaz, ki nimajo teh značilnosti (Švica, Luksemburg, Gibraltar itd). Izraz offshore ima zelo širok pomen. Na spletu je moč zaslediti različna področja, kjer se uporablja izraz offshore (finance, geografija, industrija, zunanje izvajanje del itd.) zato je primerno uporabljati ekonomsko oziroma pravno definicijo davčne oaze, po kateri je davčna oaza ozemlje, na katerem veljajo drugačna pravila poslovanja gospodarskih družb kot na siceršnjem ozemlju države gostiteljice offshore centra (Mesar, 2004, str. 2). Drugače povedano, to so področja ali države, ki v svoji zakonodaji opredeljujejo nizko ali nično davčno stopnjo in ostale ugodnosti za tuja podjetja oziroma nerezidente (Valant, Urbič, 2005, str. 5).

V slovenski literaturi se uporabljajo tudi drugi izrazi: davčni paradiž, davčni raj, proste cone itd. V tem diplomskem delu bomo uporabljali pojem davčna oaza, ki je najbolj razširjen. V nadaljevanju diplomskega dela bo zaradi poenostavitve ponekod vseeno moč zaslediti izraz offshore.

Vseeno bo ponekod v nadaljevanju diplomskega dela moč zaslediti izraz offshore, zaradi poenostavitve.

Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) v svoji publikaciji Harmful Tax Competition davčne oaze opredeli s štirimi kriteriji (1998, str. 23):

- nična ali samo nominalna davčna stopnja na relevantne prihodke (ta pogoj mora biti primarno izpolnjen, da se neko območje obravnava kot davčna oaza),
- pomanjkanje učinkovite menjalne kontrole (davčne oaze imajo navadno zakone in administrativne ureditve urejene tako, da imajo družbe oziroma posamezniki zagotovljeno zaupnost informacij in ostalo zaščito pred tretjimi osebami oziroma davčnimi inšpektorji),
- pomanjkanje transparentnosti (pomanjkanje preglednosti poslovanja, pravnih in administrativnih določb),
- pomanjkanje osnovne dejavnosti v davčni oazi (odsotnost osnovne dejavnosti nakazuje, da skuša privabiti nove investitorje in/ali transakcije zaradi davčnih ugodnosti, ki jih omogoča).

Mednarodni denarni sklad (IMF) pa opredeljuje davčne oaze s naslednjimi značilnostmi (IMF, 2007):

- jurisdikcije, ki imajo relativno veliko število finančnih institucij, primarno za poslovanje z nerezidenti,
- finančne sisteme, katerih premoženje in kapital so nesorazmerno večji, kot jih za financiranje potrebuje domače gospodarstvo,

- središča, ki ponujajo storitve za nično ali zelo nizko stopnjo davka in enostavno finančno regulacijo ter bančno tajnost lastnika računov oz. anonimnost.

2.2 POZITIVNI IN NEGATIVNI UČINKI

Za lažjo predstavo, kakšen vpliv oziroma pomen imajo davčne oaze, si poglejmo učinke, ki jih prinašajo davčne oaze. Pomembno se je zavedati, da imajo davčne oaze posreden in neposreden vpliv na makro in mikro ekonomijo ter da so ti učinki tako pozitivni kot negativni.

2.2.1 POZITIVNI UČINKI

Davčne oaze prinašajo pozitivne učinke samim davčnim oazam ter njihovim uporabnikom (Peteršinek, 2006, str. 13).

Pozitivni učinki za samo davčno oazo so:

- nova delovna mesta,
- razvoj poslovnih storitev (finančnih, zavarovalniških, svetovalnih, poštnih, razvoj gostinstva in turizma),
- razvoj ostalih storitvenih dejavnosti (izobraževanje, zdravstvo ...),
- povečan izvoz (preko tujih trgov je omogočen dostop na trge, ki so za domača podjetja težko ali povsem nedostopna),
- pridobivanje tujih znanj in razvijanje novih tehnologij,
- povečana kupna moč prebivalstva, ki je rezultat novih zaposlitev in opravljanje novih dejavnosti,
- povečanje proračuna davčne oaze iz naslova letnih premij in ostalih ustanovitvenih stroškov družb, ustanovljenih v davčni oazi,
- povečanje premoženja fizičnih oseb in države.

Pozitivni učinki za uporabnike davčnih oaz so predvsem:

- nižje davščine,
- enostavno poslovanje z minimalno administracijo,
- nižji stroški poslovanja,
- anonimnost.

2.2.2 NEGATIVNI UČINKI

Negativni učinki se nanašajo predvsem na samo davčno oazo in na države, iz katerih kapital odteka (Peteršinek, 2006, str. 13). Negativne učinke pa imajo davčne oaze tudi na revne države (Van Dijk, Weyzig, Murphy, 2006, str. 8).

Negativni učinki na davčno oazo so naslednji (Peteršinek, 2006, str. 13):

- evropske države, ki predstavljajo davčno oazo in izpolnjujejo kriterije, na podlagi katerih jih lahko štejemo med davčne oaze, imajo težave pri priključevanju k Evropski uniji, saj zakonodaja Evropske unije davčnih oaz ne dovoljuje in ne odobrava,
- davčne oaze prinašajo problem pranja denarja in drugega kriminala,
- davčne oaze prinašajo povečanje tuje lastnine v državi,
- davčne oaze prinašajo tudi negativne posledice za domače bančništvo, zavarovalništvo in trgovino.

Negativni učinki za državo, iz katere beži kapital (Peteršinek, 2006, str. 13):

- odtok kapitala iz države v davčno ugodnejša okolja (posledično se zmanjša proračun iz naslova davkov, taks, pristojbin, stopnja zaposlenosti in s tem socialni status posameznika),
- upadanje zaupanja v konkurenčnost in pravičnost davčnega sistema ostalih držav: dejstvo je, da se države financirajo s pobiranjem davkov in če v državni proračun priteče manj davka, se vlade na to odzovejo z višanjem davčnih stopenj, kar pa prizadene tiste, ki si selitev v davčne oaze ne morejo privoščiti, ter šolstvo, zdravstvo in sodstvo.

Negativni učinki za revne države (Van Dijk, Weyzig, Murphy, 2006, str. 8):

- skrivni bančni računi in offshore trusti omogočajo bogati eliti, da se izogne obdavčevanju,
- multinacionalke so konkurenčnejše malim podjetjem, ker si lahko privoščijo prelivati dobičke v davčne oaze,
- z opranim denarjem se lahko financira politična korupcija,
- višje so možnosti za nastanek finančne krize.

2.3 ZGODOVINA DAVČNIH OAZ

Najverjetneje davčne oaze obstajajo tako dolgo kot obdavčevanje. Zgodovina sicer navaja, da začetki davčnih oaz segajo v Antično Grčijo, ko so trgovci hranili blago na otokih blizu Aten, v želji, da se izognejo 2 % uvoznega davka. Zapisi o davčnih oazah so se nadaljevali v srednjem veku. Zanimiv je podatek, da je tudi Vatikan nudil poseben davčni pristan za papeža in papeško osebje. V 15. stoletju je Flandrija, ki je bila takrat mednarodno trgovsko središče, imela le malo ali nič omejitev pri izmenjavi blaga. Od 16. do 18. stoletja je bila znana davčna oaza Nizozemska, njena pristanišča so zato postala največja na svetu (Tun, 1999, str. 4).

Najstarejši znani primer novodobne davčne oaze je Švica. Mnogo pred drugo svetovno vojno se je ta država razvila v raj za kapital. Nešteto bančnih računov je omogočalo, da je v času nemirov kapital pobegnil iz Rusije, Nemčije, Južne Amerike, Španije in Balkana. Z drugo svetovno vojno pa se je odtok kapitala v Švico samo še povečal, saj so davki širom po svetu naraščali, da bi zadovoljili socialne potrebe in potrebe po obnovi. Švica je bila izjema. V Švici davki niso

naraščali kot drugod, saj je bila država neodvisna (Tun, 1999, str. 4) in ni bila neposredno vpletena v vojne.

V 30-ih letih prejšnjega stoletja, so bogati Američani in Kanadčani začeli izkoriščati Bahamske otoke za skrivališče svojega premoženja. Tja je kasneje tudi ameriška mafija kasneje skrivaj prenašala večje količine nelegalno pridobljenega denarja, ki ga je nato »opranege« vrnila nazaj v Ameriko. Konec 60-ih oziroma v začetku 70-ih let je mnogo ameriških bank ustanovilo franšize v Karibskem otočju, vendar pa so bila to podjetja, ki so imela tam le poštne nabiralnike (Tun, 1999, str. 4).

Resničen razmah davčnih oaz je bil v 60-ih in 70-ih letih prejšnjega stoletja in tako so davčne oaze postale resna grožnja prvorazrednim državam, katerih davčne stopnje so nenehno rasle. Te države, ki so v davčnih oazah videle nevarne tekmice, so v 80-ih pričele pritiskati na davčne oaze in si prizadevati za njihovo ukinitvev. Mnoge so v tem obdobju popustile zunanjim zahtevam, nekaj pa jih je obdržalo svoje ureditve in se niso pustile ustrahovati (Barber, 2006, str. 15). Z razvojem sodobne telekomunikacijske tehnologije v zadnjih dveh desetletjih so se davčne oaze še intenzivneje razvijale, nastajala so nova območja in nove dejavnosti so se selile v davčne oaze.

Velik zasuk na področju davčnih oaz je bil po 11. septembru 2001 in terorističnih napadih na ZDA. Šest tednov po napadih je ameriška vlada izdala ameriški patriotski akt, kjer se približno 1/3 celotnega teksta navezuje na offshore bančništvo, finance in preprečevanje pranja denarja. Po tem dogodku je postal boj proti terorizmu rdeča nit svetovne (ekonomske) politike, kar se izkaže za priročen način sodelovanja z vlado. Tudi zgodovina dokazuje, da strah pred skupnim sovražnikom pomaga pri vzpostavitvi svetovnega nadzora in vzpodbuja davčne zavezance k plačevanju davkov (Barber, 2006, str. 25).

2.4 DAVČNE OAZE DANES IN NJIHOVA PRIHODNOST

Dejstvo je, da davčne oaze privabljajo tuje investicije v mnogo večjem obsegu kot ostale primerljive države ali območja, ki nimajo značilnosti davčne oaze. Prav tako novejši trendi potrjujejo, da bo veliko davčnih oaz še naprej nudilo ugodno davčno politiko za tuje investicije (Hines, 2004, str. 1).

Kritiki davčnih oaz trdijo, da davčne oaze lahko do neke mere spodkopavajo davčno politiko držav z visoko davčno stopnjo. Kar je (delno) res. Vendar pa davčne oaze hkrati spodbujajo investiranje, saj iz davčnih oaz pride veliko investicij nazaj v države z višjo davčno stopnjo, kar pomeni, da davčne oaze stimulirajo ekonomske aktivnosti. Zato morda večina držav z višjo davčno stopnjo niti ne zna, niti ne more ovrednotiti vseh posledic, oziroma končne ekonomske bilance prednosti in slabosti. Iz tega razloga je malo verjetno, da bi kljub velikemu nasprotovanju prišlo do kolektivnega boja za ukinitvev davčnih oaz.

Pričakovati je, da bodo davčne oaze še naprej imele pomembno vlogo v svetovni davčni politiki. Najverjetneje bo na strani tradicionalnih davčnih sistemov prišlo do približevanju davčnim oazam z uvajanjem posebnih davčnih ugodnosti in omejevanjem transakcij z davčnimi oazami. V Sloveniji smo priča slednjemu, saj je slovenska vlada z novo davčno zakonodajo, ki je bila sprejeta jeseni 2006, spremenila obdavčitev povezanih oseb in s tem povezanih transference cen. Novi zakon o davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-2) tako dodatno preprečuje neobdavčeno odlivanje dobičkov oziroma dohodkov v tujino (Kuhar, 2007, str. 276).

Tisti, ki trdijo, da so davčne oaze resna grožnja mednarodni ekonomiji, pa bi bilo smiselno pogledati trend v skandinavskih državah, kjer osnovna teza kritikov davčnih oaz očitno ne drži. Skandinavske države imajo namreč visoko davčno stopnjo, kljub temu pa relativno malo fizičnih in pravnih oseb, ki se poslužujejo offshore centrov. Zakaj torej za te države ne velja teza, da se selijo v davčne oaze zaradi izogibanja plačila davkov? Najverjetneje zato, ker davkoplačevalci državi sicer veliko dajo (v obliki davkov), vendar pa jim država tudi veliko (po)vrne. Skandinavske države so znane po svoji socialni varnosti in učinkovitosti državnega aparata. Predvsem pa po poštenosti in nepohlepnosti.

Prihodnost davčnih oaz je odvisna tudi od sodelovanja z mednarodnimi institucijami. Leta 1998 je Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) v svoji publikaciji Harmful tax competition, An Emerging Global Issue, vzpostavila neke vrste mednarodni standard, ki naj bi bil osnova za boj proti škodljivim davčnim praksam. Leta 2000 je ista organizacija izdala seznam davčnih oaz, ki ustrezajo kriterijem iz te publikacije, in od tedaj tekoče nadgrajujejo seznam, dodajajo ter brišejo črno listo nesodelujočih držav.

Ena pomembnejših prednosti davčnih oaz je tudi zaupnost informacij, kar pa se je v veliki meri spremenilo po terorističnih napadih na ZDA, 11. septembra 2001. Od tedaj so davčne oaze pod večjim pritiskom glede razkrivanja informacij in so prisiljene sodelovati z Organizacijo za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD) (Crnomarkovič, 2002, str. 19).

Da so davčne oaze ekonomsko uspešne, priča primerjava svetovne rasti BDP in rasti BDP v davčnih oazah med letoma 1982 in 1999: svetovna rast je znašala 1.4% letno, rast v davčnih oazah pa 3.3% letno (Hines, 2004, str. 1). Zanimivo je tudi dejstvo, da je med 15-imi najbogatejšimi državami na svetu kar 11 davčnih oaz (Mitchell, 2007, str. 5), letno pa naj bi se v davčnih oazah ustanovilo približno 150.000 novih offshore podjetij (Mesar, 2004, str. 5). Natančne podatke o davčnih oazah je zelo težko oziroma nemogoče pridobiti. Vzrok je predvsem v tajnosti podatkov, anonimnosti lastništva in nezanesljivih številkah. Po nekaterih podatkih naj bi preko 50 % vseh svetovnih transakcij potekalo skozi davčne oaze (Valant, 2003, str. 21).

3 RAZDELITEV DAVČNIH OAZ

Poznamo več vrst razdelitev davčnih oaz, v nadaljevanju bom podal le tri:

- geografsko razdelitev,
- razdelitev glede na obdavčitev,
- funkcionalno razdelitev.

3.1 GEOGRAFSKA RAZDELITEV

Geografskih razdelitev davčnih oaz, tako z vidika področij (na koliko oziroma katera področja jih razdeliti), kot z vidika območij (katere davčne oaze so zajete v posamezno področje), je veliko. Slednje verjetno izhajajo iz različne opredelitve, kaj davčna oaza je, ter zaradi pogostih sprememb.

Geografska razdelitev davčnih oaz po območjih (Global Money Consultants, 2007):

- Afrika in Indijski ocean: Mauricius, Liberia, Sejšeli,
- Karibsko otočje: Bahami, kjer so davčne oaze rasle za potrebe ameriških družb in ameriških lastnikov kapitala: Angvila, Bermudi, Deviški otoki, Kajmanski otoki, Dominika, Nizozemski Antili, Saint Kitts in Nevis, Saint Vincent in Grenadines, Otočji Turks in Caicos,
- Centralna in Južna Amerika: Kostarika, Belize, Panama,
- Evropa, ki je svoje davčne oaze izkoriščala za potrebe kapitala iz celinske Evrope: Švica, Velika Britanija, Ciper, Gibraltar, Guernsey, Jersey, Liechtenstein, Luksemburg, Malta, Otok Man, Albanija, Črna gora, Ukrajina, Srbija, Makedonija, Romunija, Bolgarija,
- Bližnji vzhod: Združeni arabski emirati,
- JV Azija in pacifiško otočje za potrebe japonskih vlagateljev in družb: Vanuatu, Cookovo otočje, Hong Kong, Marshallovi otoki, Niue, Zahodna Samoa.

Za primerjavo, kako obstajajo različne razdelitve, si pogledjmo še eno (Blankson, 2005, str. vii-ix):

- severna Amerika in Kanada,
- Južna Amerika,
- Zahodna Evropa,
- Vzhodna Evropa in Rusija,
- Mediteran, Egejsko otočje in Severna Afrika,
- Afrika,
- Indijski ocean,
- Bližnji vzhod,
- Azija in Orient,
- Avstralsko območje,

- Oceanija.

Poleg osnovne geografske delitve moramo v ta sklop vključiti tudi dele notranjih federativnih ali konfederativnih držav, kjer znotraj ozemlja neke države določena območja iz različnih vzrokov uživajo poseben davčni status.

Slika 1: Zemljevid davčnih oaz

Vir: Global Money Consultants, 2007.

3.2 RAZDELITEV GLEDE NA OBDAVČITEV

Glede na način obdavčitve lahko davčne oaze razdelimo v štiri skupine (Premik, 2003, str. 72-74):

Davčne oaze brez obdavčitev oziroma tako imenovane »popolne« davčne oaze:

- so davčne oaze s popolno davčno oprostitvijo (ni davka na dobiček, na dohodek, ni prispevkov itd) in liberalnimi ureditvami na področju poslovanja in zakonodaje,
- tovrstne davčne oaze se financirajo preko fiksnih zneskov registracijskih taks, ustanovitvenih stroškov, z izdajo dokumentacije in podobno,
- tovrstne davčne oaze so naprimer: Cookovi otoki, Bahami, Bermudi, Kajmansko otočje, Vanuatu.

Davčne oaze z neobdavčljivimi tujimi prihodki:

- te davčne oaze obdavčijo samo prihodke, ustvarjene na teritoriju davčne oaze. Prihodki, ki so ustvarjeni v tujini ali izvoženi v tujino, so izvzeti iz davka,

- ta območja so lahko razdeljena na tista, kjer lahko poslujejo znotraj in izven območja, ter na območja, kjer se lahko posluje samo s tujino,
- tovrstne davčne oaze so na primer: Hong Kong, Panama, Filipini, Venezuela, Otok Man, Gibraltar.

Davčne oaze s fiksno davčno obveznostjo:

- obdavčitve v teh davčnih oazah so vnaprej znane in so fiksne,
- navadno imajo te davčne oaze sklenjene sporazume o izogibanju dvojnemu obdavčevanju. Pravilna kombinacija pa lahko prinese precejšnje zmanjšanje skupnih davčnih obveznosti,
- tovrstne davčne oaze so na primer: Liechtenstein, Deviški otoki, Švica, Jersey.

Posebne davčne oaze, ki upoštevajo tako imenovane holding privilegije:

- gre za davčne oaze, ki so specializirane predvsem za holdinške družbe, saj dopuščajo posebnosti, da se določene vrste družb lahko obdavčujejo po nižji davčni stopnji;
- znani so holdingi, kamor se steka denar povezanih podjetij na podlagi transference cen v državi s takšno ureditvijo:
- tovrstne davčne oaze so na primer: Nizozemska, Luksemburg, Nizozemski Antili, Barbados, Jamajka.

3.3 FUNKCIONALNA RAZDELITEV

Med davčnimi oazami je veliko podobnosti, nekatere so bolj primerne za določen namen dejavnosti od drugih. Zato se pogosto uporablja tudi funkcionalna razdelitev. Pri tem je pomembno, kako davčna oaza ureja in upravlja različne poslovne sektorje in pravne entitete. Tako so nekatera območja bolj zanimiva in primerna za registracijo plovil, druga za bančništvo ali zavarovalništvo, ali pa za zaščito intelektualne lastnine, odprtje e-trgovine ali registracijo holdinga. Ker je funkcionalna razdelitev izhodišče tega diplomskega dela, je v 5. poglavju tovrstna razdelitev podrobneje obravnavana.

Glede na funkcionalnost, lahko razdelimo davčne oaze po naslednjih dejavnostih (Šara, 2005, str. 15):

- davčne oaze, primerne za bančništvo,
- davčne oaze, primerne za (investicijske, vzajemne) sklade,
- davčne oaze, primerne za (e-)trgovino,
- davčne oaze, primerne za registracijo plovil in ostalih prevoznih sredstev (letala in avtomobili);
- davčne oaze, primerne za holdinge,
- davčne oaze, primerne za zavarovalništvo,
- davčne oaze, primerne za zavarovanje intelektualne lastnine,
- davčne oaze, primerne za specializirane poslovne storitve,

- davčne oaze, primerne za registracijo raznih licenc (igre na srečo, univerze),
- in druge.

Možnosti je veliko, v nadaljevanju bo podrobneje predstavljenih šest dejavnosti. S tem bomo poskušali dokazati tezo, da se davčne oaze med seboj razlikujejo glede na dejavnost družbe.

4 IZBIRA DAVČNE OAZE

Začetki poslovanja v davčni oazi so podobni začetkom v kateri koli drugi državi, le da gre pri tem poslovanju pogosto za primere, kjer fizična prisotnost ni načrtovana, zato je zelo pomemben način oziroma možnost poslovanja na velike razdalje. Nikakor pa ne smemo pozabiti, da davčne oaze niso večne in da veliko davčnih oaz garantira offshore ureditve za določeno število let. Zato je potrebno biti pozoren tudi na ta dejavnik.

Katero davčno oazo izbrati? Pred tridesetimi leti je bil odgovor na to vprašanje mnogo lažji kot danes. Danes, ko je v svetu preko 50 davčnih oaz (Lowtax, 2007), je težje izbrati najprimernejšo. Ob vseh kombinacijah in različnih storitvah, ki jih ponujajo posamezne davčne oaze, je potrebno še posebej ovrednotiti, kakšno prednost ponuja glede na dejavnost, ki jo želimo opravljati. Z ekonomskega vidika je potrebno pretehtati med koristmi in stroški, ki so povezani s selitvijo v davčno oazo. Zelo težko je izbrati idealno; najverjetneje najboljšo rešitev dosežemo šele s kombinacijo več davčnih oaz, vsekakor pa se kljub temu lahko z natančno analizo približamo idealu. Dodatna previdnost je potrebna pri objektivnosti informacij, saj se posamezne davčne oaze trudijo, da bi pritegnile čim večje število potencialnih ustanoviteljev in investitorjev. Zato uporabljajo marketinške trike, ki ponavadi olepšajo sliko dejanskega stanja.

Da se izognemo vsem pastem in nevarnostim mora biti proces izbire skrbno načrtovan. Potrebno je vedeti, kje so zakonske meje, saj države z visoko davčno stopnjo pogosto spreminjajo ureditve v želji, da bi bil priliv iz naslova davkov čim višji.

Pri izbiri davčne oaze obstaja več dejavnikov, ki bi jih lahko razdelili na tri stopnje:

- splošni dejavniki, ki morajo biti izpolnjeni, da naredimo prvo selekcijo vseh možnosti,
- ko so izločene davčne oaze, ki ne pridejo v poštev, je potrebno ovrednotiti preostale z vidika dejavnosti, ki se selijo in preveriti, ali je možno v določeni davčni oazi uspešno razviti neko vrsto dejavnosti,
- pri zadnjem koraku pa je potrebno preveriti oziroma izbrati tip podjetja, ki bo primeren za želeno dejavnost. Obstaja nekaj posebnosti, zato moramo poznati vse možnosti za optimalno izbiro.

4.1 PRVA STOPNJA: SPLOŠNI POGOJI

Pri izbiri davčne oaze je pomembno upoštevati splošne pogoje. Gre za skupino dejavnikov, ki so v pomoč pri prvi stopnji selekcije (Šešok, 2002, str. 9-11).

Politična in ekonomska stabilnost sta bistveni. Davčna oaza mora biti varna, zagotovljena mora biti zaupnost in družbena stabilnost. Trdimo lahko, da je to najpomembnejši kriterij, kajti če v državi davčne oaze izbruhne vojna ali pride do gospodarskega zloma, potem je lahko poslovanje v njej neuspešno.

Zakonodaja: še posebej je potrebno biti pozoren na različne pravne sisteme. Veliko davčnih oaz uporablja anglosaški pravni sistem, ki je v nekaterih elementarnih zadevah precej različen od kontinentalnega. Bistveno pa je, da je zakonodaja učinkovita, fleksibilna, moderna in enostavna.

Stroški ustavitve in delovanje družbe: kljub ugodnejšim davčnim stopnjam so lahko ostali stroški visoki. To so: stroški registracije, administracije, letnih provizij in ostalih storitev.

Prilagodljiva korporativna ureditev: ki se odraža predvsem v bistvenih elementih korporativne ureditve (minimalni ustanovitveni kapital, število direktorjev, odgovornost itd).

Infrastruktura: davčne oaze so privlačne tudi zaradi enostavnih ureditev in postopkov. Zato je pomembno, da je vsa infrastruktura, ki je neposredno ali posredno povezana z dejavnostjo, dobro razvita in servisirana. Med najbolj osnovne spadajo pravne in svetovalne službe, računovodske in revizijske storitve, promet, zdravstvo in sodstvo.

Komunikacije: čeprav je vedno več davčnih oaz, ki dejansko niso več v eksotičnih krajih, pa je takih še vedno precej, zato so pomembne tudi letalske in druge transportne povezave. Podjetja, ki se selijo v davčne oaze, pričakujejo dobre povezave s svetom, predvsem z največjimi poslovnimi središči.

Jezik: pri izbiri davčne oaze imajo večinoma prednost angleško govoreča območja, oziroma območja, kjer je jezik domačega prebivalstva (ali široko razširjen jezik) eden od svetovnih jezikov.

Bančništvo: banke morajo nuditi celovite storitve oziroma moderno bančništvo. Za veliko davčnih oaz je znano, da imajo banke precej liberalna oziroma prilagodljiva pravila poslovanja. Po drugi strani pa je zaupnost informacij na najvišjem nivoju.

Sporazumi o izogibanju dvojnega obdavčevanja: precej je odvisno od potreb potencialnega uporabnika, saj nekateri dajejo prednost temu, da ima davčna oaza sporazum o izogibanju dvojnega obdavčevanja, nekateri pa temu, da tega sporazuma nima.

4.2 DRUGA STOPNJA: GLEDE NA DEJAVNOST DRUŽBE

Na drugi stopnji je potrebno ovrednotiti davčne oaze z vidika funkcionalnosti, oziroma, ali bomo lahko zeleno dejavnost opravljali v izbrani davčni oazi. Za vsako področje moramo preveriti okolje in dejavnike, ki nam povedo, ali bomo sploh lahko in kako uspešno bomo lahko opravljali določeno dejavnost. Izhajamo iz predpostavke, da se lahko neka dejavnost uspešno razvije samo v okolju, ki to omogoča. Vendar pa različne dejavnosti potrebujejo različna poslovna okolja.

Glede na dejavnosti, ki bi jih radi selili/vzpostavili v davčni oazi, v nadaljevanju za vsako predstavljam, kaj bi bilo okvirno potrebno preveriti, preden se odločimo za nadaljnje korake.

Bančništvo

Prvo, kar moramo preveriti, je, ali je bančništvo v neki davčni oazi razvito. Pri večini davčnih oaz to ne bo problem, saj imajo skoraj vse dobro razvito bančništvo. Z vidika financ je zelo pomembno dejstvo, ali so obresti obdavčene oziroma kolikšna je obdavčitev, in ali so odhodki iz naslova obresti odbitna postavka pri obračunavanju davka. S pravnega vidika je pomembno, kako zakonodaja ureja zaupnost podatkov. Z vidika funkcionalnosti pa je pomemben postopek ustanavljanja banke in njenega delovanja (stroški, hitrost, regulativa, infrastruktura itd.) (Balažic, 2007, str. 20).

Skladi

Pri izbiri primerne davčne oaze za sklade ugotovimo, da je izbor manjši kot pri bančništvu. Vseeno pa je to področje široko razvito in se zadnja leta še krepi. Vlaganje v različne sklade je občutljivo področje. Zato je zelo pomembno zaupanje in v prednosti so davčne oaze, ki uživajo visoko stopnjo zaupnosti in niso na črnih listah. Veliko davčnih oaz ponuja možnosti vzajemnih in investicijskih skladov, vendar pa je področje zelo široko in obstaja veliko različnih vrst skladov. Poznamo restriktivne ali pa povsem liberalne ureditve. Poleg tega sklade delimo na javne, privatne in profesionalne. Ureditve vseh davčnih oaz pa ne dopuščajo vseh oblik (Balažic, 2007, str. 20).

E-trgovina

Prvi začetki e-trgovine v davčnih oazah so bili povezani z dobrinami, ki so se lahko prevzele v e-obliki preko svetovnega medmrežja. V tem primeru je zelo pomembno, kako dobro razvita so telekomunikacijska omrežja ter kakšna je pravna in davčna ureditev tega področja. Gre namreč za razmeroma novo področje. Podjetje, ki vzpostavlja/seli e-trgovino v davčno oazo in nima lastnih tehničnih resursov, se mora prepričati tudi o najemu le-teh za tehnični del. Če gledamo z vidika fizičnih dobrin, pa je pri vrednotenju davčne oaze pomembno, kakšno geografsko lego zavzema, da je v bližini trgov, ter kakšne so transportne povezave in razpoložljiva delovna sila. Nekatere davčne oaze imajo posebne prostocarinske cone, ki so namenjene trgovinski dejavnosti (Lowtax, 2007).

Registracija plovil

Zelo pomemben je podatek, ali lahko registriramo plovilo v davčni oazi, ne da bi bilo fizično prisotno tam. Nekatere davčne oaze imajo zelo liberalne ureditve in dopuščajo registracijo vseh vrst plovil, ob tem pa kontrole skoraj ni, druge so spet bolj primerne za določen tip plovil, recimo za večja plovila. Večina lastnikov plovil želi zaupnost, zato je zelo pomembno, kakšno ureditev ima davčna oaza za odprtje družbe, ki bi bila lastnik plovila, in kako je z obdavčitvijo prihodkov, ki so ustvarjeni s transportom (Lowtax, 2007).

Holdingi

Holdingi so neke vrste posebnost, saj so to poslovni subjekti, ki ne proizvajajo dobrin, ampak poslujejo z namenom upravljanja z ostalimi podjetji in financiranja teh podjetij. Za ustanovitev holdinga ni veliko davčnih oaz primernih. Gre za posebno področje, ki najpogosteje določa izjeme za določene dejavnosti. Pri izbiri davčne oaze moramo zato najprej preveriti, ali davčna oaza pokriva to področje, in kakšne so omejitve za vzpostavitev holdinga. Obstajajo pa tudi davčne oaze, katerih edino offshore področje so ravno holdingi. Imajo visoke davke, nimajo prostocarinskih con, obdavčitve so v skladu z mednarodnimi direktivami. Vendar pa imajo posebno ureditev za holdinge, ki uživajo ugodnejše ali nižje obdavčitve, v kolikor ne upravljajo s podjetji v sami davčni oazi (Andalucia, 2007).

Zavarovalništvo

Pri izbiri davčne oaze za namene zavarovalništva je potrebno razlikovati, ali imamo zavarovalnico v zavarovalniške ali v davčne namene. Pomembno je tudi ovrednotiti možnosti in želje glede vrste zavarovalnice, kajti ureditve davčnih oaz so različne, zavarovalniška dejavnost pa široka, saj se v grobem deli na splošne neomejene licence za zavarovalništvo, omejene licence, omejene interne licence in licence za pozavarovalništvo (Balažic, 2007, str. 19).

4.3 TRETJA STOPNJA: GLEDE NA VRSTO PODJETJA

Večina davčnih oaz uporablja podjetniško pravo, ki temelji na angleškem pravu družb. Ta pravni red je zato osnova za različne pravne oblike podjetij, iz katerih izhajajo pravice in obveznosti družb. Na splošno imajo pravne oblike družb, ki se najpogosteje uporabljajo v davčnih oazah, precej prednosti pred družbami, ustanovljenimi v tradicionalnih davčnih sistemih. Offshore družbe se v veliki večini ustanavljajo z namenom izkoriščanja davčnih ugodnosti in zavarovanja premoženja. Tajnost oziroma zaupnost in zakonodaja jim to tudi omogočata.

Oblik je več, zato se moramo pri izbiri davčne oaze odločiti, katere pravne oblike so možne v neki davčni oazi in katera od teh bi bila za določeno poslovanje najbolj primerna, da lahko izkoristimo vse potenciale in želje. Najpogostejše oblike podjetij, ki se uporabljajo v davčnih oazah, so naslednje (Barber, 2006, str. 63):

Mednarodna poslovna podjetja (IBC – International business company)

Ta oblika družb je zelo pogosta v davčnih oazah, še posebej v karibskem območju. Ustanovitev in upravljanje takih podjetij je enostavno. Prednosti so: omejena odgovornost ustanoviteljev, davčna oaza ima več možnosti obdavčitve kot ostale oblike, možne so telekomunikacijske skupščine uprave, podatki o ustanoviteljih so zaupni itd (Barber, 2006, str. 63).

Izvzeto podjetje (The Exempt company)

Gre za tip družbe, katere celotno poslovanje mora biti vezano na poslovanje izven določene jurisdikcije. Takim družbam vlada omogoča garancijo, da ne bodo obdavčene za določeno časovno obdobje, 20, 30, 40 ali več let (Barber, 2006, str. 68).

Nerezidenčna družba (The nonresident company)

Družba, ki je registrirana v neki državi, posluje pa v drugi državi, je nerezidenčna družba. Takšna družba lahko vodi poslovanje iz davčne oaze, vendar pa ne sme poslovati s samo davčno oazo (Barber, 2006, str. 68).

Družba z omejeno odgovornostjo (LLC - Limited liability company)

Družba z omejeno odgovornostjo je kombinacija oziroma hibrid med korporacijo in partnerstvom. Rešitev izkorišča najboljše lastnosti obeh oblik. Od korporacije je prevzela omejeno odgovornost, od partnerstev pa enkratno obdavčitev. Gre za tako imenovano prehodno družbo, prihodek pa se preliva na člane, kot da so sami neposredno ustvarili prihodek. Ali povedano drugače, ne plačuje se davka na nivoju družbe. Sicer pa ta oblika velja za enega najpomembnejših dogodkov na področju mednarodnega davčnega načrtovanja. V davčnih oazah imajo te vrste družbe zelo malo računovodskih obveznosti, njene delnice se glasijo na prinositelja, kar zagotavlja največjo možno tajnost. Pri ustanavljanju se običajno določi enega izmed partnerjev za managerja, ki ima podobno vlogo kot direktor v navadni družbi in ki je lahko pravna ali fizična oseba. Podatki se v javnih registrih ne pojavljajo (Petek, 2006, str. 14).

Offshore partnerstvo (Offshore partnerships)

Partnerstvo je pravnoorganizacijska oblika podjetja z dvema ali več ustanovitelji. Partnerji so skupno neomejeno odgovorni za vse obveznosti družbe. Partnerji torej odgovarjajo z vsem svojim premoženjem in tudi nimajo predpisanega ustanovitvenega kapitala. Zelo pogosto se ta oblika uporablja v malem gospodarstvu, najpogosteje za odvetnike in računovodje (Petek, 2006, str. 13).

Partnerstvo z omejeno odgovornostjo (Limited partnership)

Partnerstvo z omejeno odgovornostjo je nekakšen hibrid med partnerstvom in pravno osebo z omejeno odgovornostjo. Bistvo tega je, da se partnerja oz. partnerji delijo na tiste z omejeno in one z neomejeno odgovornostjo. Prvi imajo aktivno vlogo pri upravljanju in kontroli posla. Prav tako so odgovorni z vsem svojim premoženjem. Drugi pa imajo omejeno odgovornost glede na višino vložka, v podjetju pa upravljalško načeloma ne sodelujejo. Ker se nekako obravnava, da je partner z neomejeno odgovornostjo v slabši poziciji, je v davčnih oazah navada, da to vlogo prevzame družba z omejeno odgovornostjo. Zaradi tega so te oblike še privlačnejše. Zelo uspešne so pri upravljanju s posestjo v neki tretji državi (Petek, 2006, str. 14).

Trust (Trust)

Trusti so že dolgo zelo priljubljeno orodje za davčno načrtovanje. Privlačnost bazira na dejstvu, da je neka lastnina (nepremičnina, bančni račun, letala, plovila, delnice, ...), oziroma so ta sredstva, prenesena na tuj trust brez (ali nižjih) davčnih obveznosti. Formalnejša definicija trusta je, da gre za dogovor, ki obvezuje neko osebo (več oseb ali organizacijo), da upravlja z denarjem ali premoženjem v korist neke druge osebe. Gre za zaupno razmerje, v katerem je pravica do lastnine razdeljena med upravljalca, ki nosi pravni naslov, do lastnika in upravičenca, ki je lastnik deležev in koristi, ki jih prinaša trust (Petek, 2006, str. 14).

Ta oblika se je razvila in uporabljala že v srednjem veku v državah z anglosaškim pravnim sistemom. Trust se uporablja predvsem na območjih, kjer je osnova civilno pravo (common law), saj so ga države kontinentalnega prava neuspešno poskušale prevzeti.

Uporaba offshore trustov je bila primarna za premožne posameznike in družine kot del njihovega davčnega načrtovanja. Uporabljajo pa se tudi kot vzajemni trusti za upravljanje vzajemnih skladov, za upravljanje finančnih transakcij, za dobrodelne namene in prenose premoženja po smrti ustanovitelja.

Med prednosti in slabosti trusta pa štejemo (Ramovš, 2005, str. 61):

Prednosti:

- imetje, lastnina prenesena v trust, ni več lastnina ustanovitelja trusta in je tako zavarovana pred stečajem, tožbami itd,
- ni davkov, saj ne upošteva zakonodaje države, v kateri je ustanovljen,
- uporablja se učinkovito kot mehanizem za delitev lastnine,
- v nasprotju s podjetji ni javne registracije.

Pomanjkljivosti:

- ni možnosti za odpoklic upravljalca,
- upravljalca lahko zlorabi lastnino,
- stroški odvetnika za pripravo trustovske listine in prenos lastništva (davek na prenos),
- časovna omejenost, kar pomeni da ima trust omejen rok trajanja.

5 ANALIZA DAVČNIH OAZ GLEDE NA DEJAVNOST DRUŽBE

V tezi diplomskega dela želim dokazati, da se davčne oaze med seboj razlikujejo glede na dejavnost, ki je najbolj razvita in servisirana, in da se družbe, ki se selijo v davčno oazo, odločajo (tudi) na podlagi funkcionalnih kriterijev. Sicer je kriterijev več (več o tem je opisano v 3. poglavju), v preteklosti je bil primarni geografski, danes, ko je cel svet postal velika vas, pa je v ospredju funkcionalni. Bistvena raziskava tega diplomskega dela je temeljila na dokazovanju oziroma zavrnitvi teze, da so določene davčne oaze bolj primerne za neke vrste dejavnosti, druge

pa za druge vrste dejavnosti. Če obstaja več enakih davčnih oaz, potem se nadaljnja izbira opravi na podlagi kakšnega drugega (na primer: geografskega) kriterija in drugih manj pomembnih kriterijev (na primer: jezika). Vsekakor pa je zaželeno, da so pri odločitvi izpolnjeni osnovni kriteriji (opisano v poglavju 4.1.), da lahko razmišljamo in damo v ožji izbor določene davčne oaze.

V nadaljevanju je opisanih šest dejavnosti, ki se najpogosteje selijo v davčne oaze, in za vsako dejavnost sta navedena dva primera davčnih oaz.

Vsako podpoglavje je razdeljeno na dva dela:

- v prvem delu je opisana dejavnost,
- v drugem delu pa so opisane davčne oaze, primerne za to dejavnost.

Razdelitev davčnih oaz po dejavnosti bi lahko razdelili še mnogo bolj podrobno. V tem delu je podrobneje opisanih šest področij/dejavnosti, ki se pogosto selijo v davčne oaze. Vendar ne trdim, da so to edina področja in da je ta delitev edina možna, ampak zgolj želim v tem delu metodološko dokazati, da so med posameznimi davčnimi oazami razlike glede na dejavnost, ki jo najboljše servisirajo. Tako v nadaljevanju sledi:

- bančništvo s primerom davčne oaze Kajmanski otoki in Švica,
- skladi s primerom davčne oaze Hong Kong in Dublin,
- e-trgovina s primerom davčne oaze Gibraltar in Dubaj,
- registracija plovil s primerom davčne oaze Panama in Liberija,
- holdingi s primerom davčne oaze Luksemburg in britanski Deviški otoki,
- zavarovalnice s primerom davčne oaze Bahami in Bermudi.

Temu sledi sedmo podpoglavje, kjer so na kratko omenjene še ostale možne dejavnosti, vendar jih ne opisujem podrobneje.

5.1 BANČNIŠTVO

Offshore banka je tuja banka na ozemlju davčne oaze, kjer uživa finančne in pravne ugodnosti, kot so: stroga zasebnost, manj restriktivna zakonodaja, malo ali nič davkov, enostavno registriranje in poslovanje družbe itd.

5.1.1 Bančništvo v davčnih oazah

Danes imajo skoraj vse davčne oaze dobro razvito bančništvo, saj je bančništvo temelj finančnega sektorja. Nekatere davčne oaze razlikujejo med domačimi in offshore bankami, s tem da so slednje najpogosteje neobdavčene, plačujejo pa neke vrste licenčnine. Splošna značilnost bančništva v davčnih oazah je tajnost, ki je pogosto določena kar v zakonih in statutih.

Potrebno je poudariti, da ima v zadnjem času vedno več davčnih oaz mednarodne sporazume o razkrivanju podatkov v primeru posebnih okoliščin (terorizem), kar pomeni, da naj bi bilo vedno manj tajnosti za sumljiva poslovanja. Sicer pa offshore bančništvo velja za privlačno alternativo nekaterim močno reguliranim finančnim trgom v času globalizacije.

Največji razmah offshore bančništva se je začel med letoma 1960 in 1970, ko so industrijske države zviševale regulacije finančnega sektorja. Samo v prvih nekaj letih se je število offshore bank povečalo za štirikrat, od tega 1/4 v karibskem območju in 1/5 v evro območju. Bilančna vsota je v tem času zrasla za sedem in pol krat. Ta silen razmah bančništva v davčnih oazah je v 60-ih in 70-ih letih povzročil še več zahtev po razkrivanju finančnih podatkov, visoko stopnjo obdavčitev v nekaterih državah OECD, kontroli pretoka kapitala, restriktivni politiki novih finančnih produktov, zviševanju obrestnih mer in obveznih depozitnih rezervah. V času restriktivne politike mednarodnih finančnih institucij, so se mednarodne finance s pomočjo davčnih oaz močno razširile. V Aziji se je offshore bančništvo razvilo po letu 1968, pionir na tem območju je bil Singapur. V Evropi je predvsem Luksemburg s svojo liberalnejšo politiko do davkov in strogo politiko do razkrivanja podatkov, povzročil privlačno območje za tuje investitorje. Na Bližnjem vzhodu je bila v sredini 70-ih glavna davčna oaza za to območje Bahrajn. V začetku 90-ih se je ta trend ustavil, bilančne vsote so začele celo upadati oziroma stagnirati, razlike med offshore in onshore bankami so bile vedno manjše. Med letom 1996 so transakcije preko davčnih oaz celo padle, ko je bilo preko 56% v primerjavi z letom 1997, kot jih je bilo dobrih 54%. Vendar je offshore bančništvo še vedno vzporedna alternativa visoko reguliranim finančnim trgom (Luca, Musalem, 1999, str. 16).

Z mikro-ekonomskega vidika offshore bančništvo ponuja privlačno kombinacijo varnosti in donosnosti v primerjavi z bančnimi sistemi, ki niso v davčnih oazah. Vzroki za offshore bančništvo je veliko, od ugodnih regulativ in priročajših fiskalnih režimov, do nelegalnih poslov oziroma pranja denarja. Z makro-ekonomskega vidika ima offshore bančništvo sledeče učinke (Luca, Musalem, 1999, str. 26):

- pomembno vpliva na nadzor finančnega sistema, saj zaradi raznolikosti v primerjavi z onshore bankami tvori kompleksnejši finančni sistem,
- pozitivno vpliva na svetovna ekonomska povezovanja, še posebej manj likvidnih dežel,
- offshore bančništvo je manj transparentno; s tem se povečuje dvomljivo poslovanje, kar vpliva na slabšo transparentnost fiskalne politike v bankah in korporacijah.

IMF razdeli bančništvo v davčnih oazah na tri razrede (Luca, Musalem, 1999, str. 13):

- primarni razred: to so veliki mednarodni bančni centri, z visokimi proračuni in naprednimi plačilnimi storitvami, ki operirajo na likvidnih lokalnih trgih, kjer so vključene vse storitve,
- sekundarni razred: se razlikuje od primarnega po tem, da je neke vrste vmesna postaja, kjer se v lokalno okolje steka in odteka kapital, s tem pa nastajajo presežki oziroma primanjkljaji,

- t.i. offshore banke, ki so pomoč pri transakcijah ostalih držav.

Prednosti in slabosti offshore bančništva (Solarnavigator, 2007):

Prednosti:

- politična in ekonomska stabilnost davčne oaze,
- nižji stroški poslovanja,
- razvoj same davčne oaze,
- neobdavčene ali nizko obdavčene obresti,
- bančne storitve, ki sicer v nekaterih državah niso mogoče,
- povezava s drugimi offshore področji,
- za samo davčno oazo to pomeni, da kapital ne bo odtekal v druge davčne oaze.

Slabosti:

- pogosto je povezan z organiziranim kriminalom in pranjem denarja,
- davčne utaje,
- netransparentnost informacij,
- odtekanje kapitala iz ostalih držav,
- sredstvo, s katerim bogatejši še bolj bogatijo.

Pomembno pa je omeniti, da je velika razlika med odprtjem offshore banke v 60-ih ali 70-ih letih prejšnjega stoletja in danes. Takrat je bilo v nekaterih davčnih oazah odpreti banko zelo enostavno. Nekaj osnovnih podatkov, dokazil, plačilo pristojbin in odvetnikov in že je podjetje dobilo državno licenco in postalo banka. Danes kaj takega ni več mogoče. Pravila so bolj stroga, denarni vložki pa nekajkrat višji (Barber, 2006, str. 16).

5.1.2 Davčne oaze za bančništvo

Bančništvo je dejavnost, ki je dobro razvita v skoraj vseh davčnih oazah. V nadaljevanju si bomo pogledali dve, ki imata bančništvo dobro razvito, razlika med njima pa je kljub temu precejšnja. Kajmanski otoki, ki so neke vrste novodobno davčno oazo ter nekoliko starejšo davčno oazo Švico.

Kajmansko otočje

Tehnični podatki (Barber, 2006, str. 225):

- pravni sistem: angleški common law,
- uradni jezik: angleški,
- na offshore področju je zelo dobro razvito bančništvo, registracija plovil, investicijski skladi in zavarovalništvo,

- davkov in kontrole blagovne menjave ni, prav tako ne kontrole tujega lastništva.

Kajmansko otočje je skupek treh otokov med Kubo in srednjeameriškim celinskim mostom, kar jo uvršča med karibske davčne oaze. Prvi začetki offshore dejavnosti segajo v leto 1785, ko je angleški kralj otočju podelil poseben status, s čimer je prebivalce razbremenil služenja vojaškega roka in plačevanja davkov. Vendar se je offshore dejavnost razvila šele po letu 1954, ko so na otoku zgradili letališče (Bornscheuer 1999, str. 235). Offshore dejavnost je imela koristi predvsem od osamosvojitvenih teženj na Bahamskem otočju v začetku sedemdesetih, zaradi česar so številne banke preselile svoje sedeže na Kajmanske otoke, ki so bili v tistem času politično precej bolj stabilni. Močan pozitiven vpliv je imel tudi prenos kapitala iz Hong Konga ob prehodu le tega pod Kitajsko. Kajmansko otočje je zelo pogosta izbira za offshore dejavnost, saj na tem območju ni davkov. Vlada pobira prihodke od carinskih dajatev, letnih honorarjev in ostalih pristojbin. Otočje ima 50.000 prebivalcev. Za gospodarstvo so zelo pomembni turizem, finančni sektor in nepremičninsko poslovanje. Kajmanski otoki so ekonomsko uspešni zaradi minimalne regulacije gospodarstva. Obstoječa regulacija se zelo dosledno izvaja. Ima visoko kompetenten pravosodni državni sistem in sistem finančnih storitev, tako da je zelo malo korupcije in kriminala. Zakoni so enostavni in lahko razumljivi, država pa uspešno varuje in krepi temeljne vrednote svobodne družbe. V tej davčni oazi že stoletja obstaja visoka stopnja poštenja in poslovne kulture. V preteklosti je bilo Kajmansko otočje vključeno na črno listo OECD, zato se oblasti zelo trudijo ohranjati ugled otokov.

Kajmanski otoki slovijo kot največja davčna oaza na področju bančništva s kar 350 bankami (Lowtax, 2007). Na tem območju so praktično prisotne vse pomembnejše svetovne banke. Vendar gre pogosto zgolj za formalno prisotnost, saj je velik del le-teh prisotnih zgolj s poštnim nabiralnikom. Tuja banka se mora najprej registrirati kot tuje podjetje in potem pridobiti licenco za opravljanje bančništva. Vse banke na Kajmanskih otokih nadzira Kajmanska monetarna oblast (CIMA - Cayman Islands Monetary Authority). Za banke ni nujno, da so registrirane na tem območju, lahko pridobijo licenco tudi kot tuje banke. Na otoku je preko 40.000 tujih podjetij, ki so lahko potencialne stranke. Ustanoviti podjetje je enostavno, hitro in ugodno. Storitve so dobro servisirane, vendar razmeroma drage.

Možno je pridobiti tri različne licence za bančništvo:

- A licenca, ki je polna licenca za domače in offshore bančništvo. Takšnih je v tej davčnih oazi približno 30 (Lowtax, 2007).
- B neomejena licenca, ki je namenjena samo offshore bančništvu,
- B omejena licenca, ki je namenjena tujim podjetjem; potrebuje zelo malo osnovnega kapitala, vendar pa ima precej omejitev.

Švica

Tehnični podatki (Barber, 2006, str. 159):

- pravni sistem: civilno pravo,

- uradni jezik: nemški, francoski, italijanski, retoromanski in angleški,
- na offshore področju je daleč najbolj razvito bančništvo oziroma bančna tajnost. Razviti so tudi investicijski skladi in zavarovalniški produkti.
- davčno strukturo imajo izredno kompleksno in je dvostopenjska (federativna in kantonska); prva je približno 10%, druga pa med 15% in 32%. S tem so za posebne oblike podjetij možne precej nižje ali nične obdavčitve.
- kontrole blagovne menjave ni.

Ta alpska država je ena izmed politično in ekonomsko najbolj stabilnih držav na svetu. Že stoletja je znana kot država, ki ima izredno dobro razvito bančništvo. Ne spada v kategorijo novodobnih davčnih oaz, vendar je vseeno pogosto zelo primerna izbira za bančništvo. Švica ni država, ki bi imela nične davčne stopnje, niti ne pomanjkljive in prilagodljive zakone. Za določena področja ima sicer nizke davke, vendar pa je hkrati zelo birokratska, počasna in draga. Njihova bančna politika je zelo konzervativna in po nekaterih podatkih naj bi bil to razlog, da švicarski frank že desetletja zanesljivo raste. Švica se še vedno smatra za največji svetovni center zasebnega bančništva, in več kot 1/3 svetovnega denarja je v švicarskih bankah (Barber, 2006, str. 50). Švica je ostala nevtralna tudi med obema svetovnjima vojnoma in zaradi tega predstavlja dolgoročno varnost. Bančna tajnost je zapisana v zakonih in se strogo izvaja, kljub številnim mednarodnim revizijskim pritiskom. Švica ima razmeroma dobre odnose z Evropsko unijo, je pomembna članica OECD in ima sporazume o dvojnem obdavčevanju z več kot 50 različnimi državami. Pomembno dejstvo je tudi, da Švica ni članica EU in zato ji tudi ni potrebno spoštovati zakonov, ki prepovedujejo davčne oaze, oziroma ima zato tudi možnost visoke stopnje zaupnosti (Lowtax, 2007).

V zadnjem času zakonodaja in trg švicarsko bančništvo usmerjata iz majhnih in srednje velikih podjetij v velike korporacije, ki zahtevajo profesionalne storitve. Vzrok za to je tudi v dejstvu, da si Švica želi imeti mednarodno veljavo v boju proti organiziranemu kriminalu in pranju denarja. Glavna zakona, ki usmerjata bančništvo, sta zakon o bankah in zakon o preprečevanju pranja denarja. Prvi določa strogo zaupnost informacij, drugi dopušča možnost razkritja podatkov v primeru sumljivih transakcij, kar sta dve nasprotni si področji, zato se švicarsko bančništvo pogosto nahaja v precepu, še posebej v mednarodnem vidiku, še posebno če vemo, da uspeh švicarskega bančništva leži v tajnosti informacij (Lowtax, 2007).

5.2 SKLADI

Sklad je neke vrste institucija, ki združuje denarna sredstva številnih vlagateljev. Ta denarna sredstva upravljalci sklada vlagajo v različne naložbe, skladno z namenom in politiko investiranja. Zaradi velikega števila investorjev predstavlja tak način vlaganja manjše tveganje, kot bi predstavljalo neposredno vlaganje v delnice podjetij, ker so vložki razpršeni v različne naložbe. Vseeno pa je pri izbiri davčne oaze bistvena zanesljivost, stabilnost in razvitost panoge.

5.2.1 Skladi v davčnih oazah

Podobno kot banke, so tudi družbe za upravljanje prišle do ugotovitve, da bi lahko s pomočjo davčnih oaz znižale stroške in tako naredile sklade donosnejše in privlačnejše. V zadnjem obdobju smo priča trendu, ko veliko družb seli svoje upravljanje skladov v davčne oaze. Sem selijo tudi svoje oddelke za transakcije, podporno tehnologijo in ostalo operativo. Mednarodni finančni centri v davčnih oazah ponujajo ugodno okolje za družbe, ki se ukvarjajo z investicijami. Možne so mnoge oblike investicijskih vlaganj, glavna prednost pa je seveda nična oziroma nižja stopnja obdavčitve. So pa med posameznimi davčnimi oazami precejšnje razlike. Najbolj razširjene davčne oaze, ki so primerne za tovrstne storitve, naj bi bile: Hong Kong, Bermudi, Kajmanski otoki, Otok Man, Jersey in Luksemburg. Ker pa offshore skladi ponujajo višje donose in pogosto večja tveganja, mnoge države z visoko davčno stopnjo prepovedujejo investicije v takšne sklade za svoje državljane, prav tako pa tudi oglaševanje takih skladov. Pogosto rezidenti držav z visoko davčno stopnjo, ki želijo vlagati v takšne sklade, ne pridobijo kaj dosti, saj njihove države od dobičkov pobirajo davke (kot primer lahko navedemo ZDA, ki želijo, da denar investitorjev ostane na Wall Streetu in v ameriških bankah). Zato se offshore skladi poslužujejo raznih načinov, s katerimi preložijo obdavčitev na čas, ko se dividende razdelijo ali ko se enote skladov prodajo. Ali pa so države toliko naklonjene investitorjem, da podatke hranijo kot strogo zaupne. Za regulatorni režim bi lahko trdili, da je zavestno šibek – s poudarkom na prednostih in zaščiti investitorjev. Podatki na tem področju kažejo, da se je samo med letoma 2003 in 2004 46% finančnih inštitucij za upravljanje skladov selilo v davčno oazo (Deloitte, 2005, str. 4).

Dobro razvite davčne oaze omogočajo vzpostavitev tri vrste vzajemnih skladov (Slogold, 2007):

- javni: to so vzajemni skladi, ki so najbolj razširjeni in praktično vsem dostopni (oziroma so to vsi skladi, ki niso privatni ali profesionalni),
- privatni: ki so namenjeni manjšemu krogu vlagateljev (do 50),
- profesionalni: ti so namenjeni profesionalnim vlagateljem, s tem da so minimalni vložki razmeroma visoki.

Davčne oaze, ki so primerne za offshore sklade, bi lahko razdelili v tri razrede (Molloy, str. 1):

- Karibsko otočje (Bahami, Britanski Deviški otoki in Kajmanski otoki), ki imajo ureditve prilagojene vzajemnim skladom – primarno usmerjene v kvaliteto upravljanja, ciljno usmerjeno investiranje, manj pa je poudarka na omejitvah,
- Bermudi, Kanalski otoki in Otok Man imajo bolj stroge ureditve od zgoraj omenjenih, toda ne tako restriktivne kot Dublin ali Luksemburg,
- Dublin in Luksemburg pa sta sprejela evropsko direktivo o vlaganjih v prenosljive vrednostne papirje in zaradi tega spadata med najbolj strogo urejene davčne oaze za področje skladov.

Dejstvo pa je, da je strategija investiranja močno odvisna od tipa investitorjev, katerim naj bi bil sklad namenjen. Zato je malo verjetno, da bi tvegane (primer: hedge) sklade za širok krog investitorjev vzpostavili v davčne oaze, ki imajo visoko stopnjo regulative (Luksemburg).

5.2.2 Davčne oaze za sklade

Hong Kong

Tehnični podatki (Barber, 2006, str. 183):

- pravni sistem: angleški common law,
- uradni jezik: kitajski in angleški,
- offshore dejavnosti: investicijski skladi, bančništvo, registracija plovil, holdingi, zavarovalništvo in trgovina,
- imajo davke, vendar ne na prihodke, ustvarjene v tujini,
- kontrole blagovne menjave ni.

Hong Kong je bivša britanska kolonija, ki leži na JV Kitajske. Od leta 1997 ponovno pripada Kitajski, prej pa je 150 let spadal pod Veliko Britanijo. Kljub temu, da spada pod Kitajsko, se je v Hong Kongu obdržal kapitalizem in ima večino poslovnih in pravnih ureditev po zahodnih standardih. Glavna razloga ekonomskega uspeha Hong Konga sta kombinacija nediskriminacijske politike nizkih davkov, kjer so obdavčeni samo prihodki, ustvarjeni na tem ozemlju, in njegova geografska lega, ki služi kot neke vrste vrata na veliki kitajski trg. Vlada v Hong Kongu je zavestno ustvarila ugodno poslovno okolje ter skrbela za odprtost in enostavnost poslovanja. Slovi kot vodilni svetovni center za tuja podjetja, saj je od prvih 500 podjetij po Forbesu, v Hong Kongu prisotnih več kot 200 (Lowtax, 2007). Ta trend še narašč, število tujih podjetij raste z nekaj odstotno letno stopnjo. Na tem področju je veliko število mednarodnih bank, med njimi 80 izmed 100 največjih (Lowtax, 2007). Država je zavezana načeloma svobode in proste trgovine brez intervencij. Za tuje investicije je omejitev zelo malo ali skoraj nič.

Sicer pa hongkoška vlada Hong Konga ne smatra kot davčno oazo, ampak raje kot ozemlje z nizko davčno stopnjo, ki pobira davke po teritorialnem principu. V primerjavi z državami z visoko davčno stopnjo je državni sistem izrazito učinkovit. Bistvo davčnega sistema pa lahko strnemo v tri točke:

- davčna stopnja je izrazito nizka po OECD standardih,
- davki se pobirajo po teritorialnem principu: obdavčeni so samo prihodki, ustvarjeni na lokalnem ozemlju,
- večina davkov, ki jih imajo ostale davčne oaze, Hong Kong nima, s tem da želijo na dolgi rok direktne davke še zmanjšati.

Davki se torej pobirajo samo na prihodek, ustvarjen na tem ozemlju, ne glede na rezidentstvo davčnega zavezanca. Oblasti v tej državi se namreč dobro zavedajo konkurence ostalih svetovnih finančnih centrov. Prednosti, ki jih ta davčna oaza uživa, so: obstoječe dejavnosti ostajajo v tem

okolju, privabljajo tuj kapital in tuje strokovnjake, pospešujejo razvoj skladov, uživa visoko stopnjo likvidnosti in možnosti zaposlitve v sektorju skladov in povezanih področjih.

Hong Kong ima tudi pomembno vlogo pri razvoju in upravljanju skladov prihajajoče ekonomske velesile Kitajske. Kitajski trg skladov je še razmeroma majhen, trg pa že kaže povečane zahteve po tovrstnih finančnih storitvah. Zato bodo hongkonški upravljalci skladov imeli možnost sodelovati pri razvoju kitajskega trga skladov.

Irska

Tehnični podatki (Lowtax, 2007):

- pravni sistem: angleški common law,
- uradni jezik: angleški,
- na offshore področju so dobro razviti investicijski skladi, licenciranje franšiz in patentov, bančništvo in zavarovalništvo,
- davčna stopnja za offshore dejavnosti je 12.5%,
- kontrole blagovne menjave ni.

Irska oziroma Dublin je nekaj posebnega na področju davčnih oaz, saj je ena redkih članic EU, ki je hkrati tudi davčna oaza. Irska je pred nekaj leti postala država z najvišjo gospodarsko rastjo v EU. Irski vladi je s številnimi ureditvami uspelo privabiti tuje investicije in promovirati Irsko kot davčno oazo. Dejstvo je, da je poleg Velike Britanije (ki sicer velja za nekako polovično članico EU-ja) edina angleško govoreča članica EU-ja in je zato zelo privlačna za ameriška podjetja, ki Irsko jemljejo kot nekakšna vrata pri prodoru v Evropo.

Glavne značilnosti offshore sektorja je 12.5% davčna stopnja v določenih sektorjih, ki skupaj z investicijami v visoko tehnologijo pritegnejo veliko tujih investicij, še posebej podjetij iz ZDA, ki želijo vstopiti na evropski trg. To dokazuje tudi podatek, da je v vzajemnih skladih 45% investicij iz ZDA, v primerjavi s Luksemburgom, kjer je investicij iz ZDA 20.1% (Bertoncelj, 2005, str. 38).

Kakšen uspeh je Irska doživela v zadnjih 10 letih, pričajo podatki, da je leta 2004 sektor skladov zrasel za 30 % glede na prejšnje leto. Na tem območju je skoraj 300 različnih družb, ki se ukvarjajo z upravljanjem skladov, ki ponujajo preko 4.200 različnih skladov in podskladov (Lowtax, 2007).

5.3 E-TRGOVINA

E-trgovina ali nakupovanje preko interneta je odvisno predvsem od razvitosti na področju informacijsko-komunikacijskih tehnologij. Zato se je tovrstno poslovanje v najbolj naprednih državah resnično razširilo šele nekaj let nazaj. Napredek na področju tehnologij je zelo velik,

zato lahko pričakujemo veliko sprememb in še naprej intenziven razvoj e-trgovinske dejavnosti v prihodnosti. Potrebno pa se je zavedati, da je e-trgovina tesno povezana s plačilnim prometom in da je uspeh le-teh v precejšnji meri odvisen od razvitosti bančništva.

5.3.1 E-trgovina v davčnih oazah

Internet je omogočil veliko novih priložnosti za rast svetovne ekonomije in ena izmed dejavnosti, ki se je močno razvila, je tudi trgovina preko interneta oziroma e-trgovina. Le ta je pravi razmah doživela v poznih 90-ih letih, ko se je vrednost trgovanja vsakih 100 dni podvojila. V tem hitrem razmahu je obstajala nekakšna zmeda v sami definiciji, oziroma, kakšne ureditve so veljale na tem področju, kar so s pridom izkoriščale davčne oaze in zelo hitro razširile e-trgovinsko dejavnost. Počasi se je to področje podrobneje definiralo, tako z vidika potrošnika, pogodbenega prava, varnosti in ostalih področjih v zvezi s transakcijami v e-trgovini. Sočasno s procesom ureditve so prilagodili oziroma sprostili določene finančne omejitve in s tem naredili davčne oaze še privlačnejše za poslovanje e-trgovine (Ronen, 2006, str. 55).

Da pa bi davčna oaza zadovoljila pričakovanja in da bi se lahko trgovinska dejavnost kvalitetno razvijala, mora izpolniti nekaj kriterijev (Lowtax, 2007):

- dobre transportne povezave,
- razpoložljivo in primerno delovno silo,
- bližina trgov,
- enostavna vzpostavitev začetnih delovnih dovoljenj,
- enostavna ustanovitev offshore podjetij,
- učinkovit bančno-komercialni sektor,
- moderna telekomunikacijska in e-trgovinska infrastruktura,
- možnost prostih carinskih con.

Večino teh kriterijev izpolnjujejo sledeče davčne oaze: Bahami, Barbados, Bermudi, Britanski Deviški otoki, Kajmanski otoki, Kostarika, Ciper, Gibraltar, Guernsey, Otok Man, Jersey, Luksemburg, Malta, Mauricius in Panama (Lowtax, 2007). Pri odločitvi, katero od teh davčnih oaz izbrati, se soočimo z dejstvom, da je končna odločitev odvisna od vrste storitve ali blaga.

Najpogosteje so podjetja selila trženje in prodajo. Vendar pa so tudi preskrbovanje, administracija, plačilni promet in ostale podjetniške funkcije v trgovinski dejavnosti prav tako lahko preseljene v davčno oazo, če jo primerno izberemo. Offshore trgovina tudi ni več omejena na digitalne produkte. Vseeno pa največje prihranke na stroških in davkih pridobijo ravno podjetja, ki se ukvarjajo z distribucijo elektronskih dobrin (e-založništvo, online rezervacije, telekomunikacijske storitve, prevajanje, izobraževanje, pravno svetovanje, tehnična pomoč pri programski opremi, raziskave itd.).

5.3.2 Davčne oaze za trgovino

V nadaljevanju si bomo ogledali dve davčni oazi, primerni za e-trgovinsko dejavnost. Gibraltar, ki je zaradi svoje geografske lege že stoletja znan po svoji trgovski dejavnosti, in Dubaj, ki je kot del arabskega sveta tudi že tisočletja vključen v trgovino. Tako v Gibraltarju kot v Dubaju želijo v zadnjem času oblasti načrtno razširiti e-trgovinsko dejavnost.

Gibraltar

Tehnični podatki (Barber, 2006, str. 180):

- pravni sistem: angleški common law,
- uradni jezik: angleški,
- na offshore področju je daleč najbolj razvito bančništvo, zavarovalništvo, investicijski skladi, registracija plovil in e-trgovina,
- posebne oblike podjetij (exempt družbe) dobijo garancijo, da 25 let ne plačujejo nikakršnega davka, sicer pa med 0 in 35%,
- kontrole blagovne menjave ni.

Ko je Gibraltar postal kronjska kolonija Velike Britanije, so se zaostriili odnosi s Španijo; prišlo je do izolacije in gospodarske krize. Vodstvo kolonije je krizo poskušalo ublažiti z aktom oziroma ureditvami, ki so podjetjem omogočali velikodušne davčne ugodnosti. Gibraltar se je uveljavil kot privlačna davčna oaza za podjetja iz Azije, saj je služil kot neke vrste vrata za dostop do Evrope. Uradni jezik je angleščina, vendar pa je tudi španščina razširjena. Gibraltar ima razmeroma visoke davke, vendar omogoča tudi zelo nizke davke tako za pravne kot fizične osebe. Ima dobro razvit poslovni sektor, v katerega spadajo: bančništvo, zavarovalništvo, investicijski skladi, plovba, holdingi in trgovina. Glavni gospodarski dejavnosti sta plovba in turizem, vendar pa vlada vedno bolj računa tudi na rastoči finančni sektor (Lowtax, 2007).

Bistvo offshore področja je zakonodaja, ki posebnim vrstam (izvzete družbe) družb omogoča posebno ugodnost, in sicer 25-letno oprostitev davka na dohodek. Vendar ima ta določba dve omejitvi. Prvič, promet podjetja mora biti v celoti ustvarjen izven ozemlja Gibraltarja, in drugič, dobiček se mora razdeliti med osebami, ki nimajo stalnega prebivališča v Gibraltarju (Lowtax, 2007).

Dejstvo je, da je razvitost e-trgovinske dejavnosti močno odvisna od razvitosti telekomunikacijskega sektorja. In to je zelo pomembna prednost Gibraltarja, saj so oblasti leta 2004 uvedle popolno liberalizacijo telekomunikacijskega sektorja. Ob tem bi želel izpostaviti, da je pri tem imela vpliv tudi Slovenija, (Rtvslo, 2007) saj je Telekom Slovenije aprila 2007 kupil 50% delež podjetja Gibtelecom, ki je glavni ponudnik telekomunikacij v Gibraltarju. Med prednosti Gibraltarja tako štejemo: nizke davčne stopnje, ugodni klimatski pogoji, angleški jezik, angleški pravni sistem, nizki stroški storitev ter seveda ugodna ureditev za e-trgovinsko dejavnost.

Gibraltar ima ambiciozne cilje postati vodilni ponudnik globalne e-trgovine. Vlada je v ta namen ustanovila poseben svet za svetovanje v e-poslovanju. V ta svet so vključeni vladni uradniki, IT oddelek, ministrstvo za trgovino in za telekomunikacije (Government of Gibraltar, 2007).

Dubaj

Tehnični podatki (Barber, 2006, str. 178):

- pravni sistem: federal court system,
- uradni jezik: arabski, v poslovnem svetu pa se tekoče govori angleško,
- na offshore področju sta najbolj razviti e-trgovina in finance,
- posebne prostocarinske cone, kjer ni davkov,
- kontrole blagovne menjave ni.

Dubaj spada med hitro se razvijajoče davčne oaze. Je del Združenih arabskih emiratov (ZAE) in naj bi po zadnjih podatkih imel več kot milijon prebivalcev, od tega 50% arabskega porekla in 50% tujcev. Dubaj gradi največje letališče na svetu, že sedaj pa je dubajsko pristanišče najpomembnejše na Bližnjem vzhodu in spada tudi med največje na svetu. Geografsko se nahaja med Afriko in Srednjim vzhodom, hkrati pa je vmes med Evropo in Daljnim vzhodom, kar ga uvršča med strateško izredno pomembna geografska območja.

Dubajska vlada zavestno stimulira e-trgovino in je v ta namen leta 2000 začela z izgradnjo Dubaj Internet City (DIC), ki je prosto trgovinska cona za e-trgovino in tehnologijo, ki ima visoko tehnološko infrastrukturo. Tukaj se nahajajo vodilna svetovna IT podjetja z vključujočo logistiko, možnostjo proizvodnje, poslovnih prostorov, raziskovanj itd. To območje je pod nadzorom oblasti, ki pobira dajatve za svoje storitve, sicer pa so lahko podjetja v 100% lasti tujega kapitala, prihodki podjetij pa niso obdavčeni.

5.4 REGISTRACIJA PLOVIL

Za registracijo plovil v ugodnejših režimih (davčnih oazah) lahko uporabljamo tudi izraz »zastave ugodnosti«. Gre za znan pojav v pomorski dejavnosti, ko se neko plovilo registrira v tuji državi z namenom, da zniža stroške ali da se izogne državnim regulativam. Sama beseda (zastave) pa izvira iz dejstva, da mora vsako plovilo imeti vidno zastavo države, pod katero pluje, oziroma v kateri državi je plovilo registrirano (Wiki, 2007).

5.4.1 Registracija plovil v davčnih oazah

Registracija plovil v prijaznejših okoljih se je začela že v 20-ih letih 20. stoletja, ko so Američani, da so se izognili prohibiciji na alkohol registrirali plovila v Panami. Močno se je razvilo v 50-ih letih po korejski vojni, ko je bila naftna industrija na Bližnjem vzhodu v razmahu. Naftne industrije so registrirale tankerje v Panami, kasneje v Liberiji in nato tudi v Hondurasu. Američanom so sledili lastniki grških plovil, ki so prav tako spoznali vse prednosti registracije plovil v državah z ugodnejšimi režimi. Še leta 1948 je 4% vseh plovil plulo pod t.i. zastavo ugodnosti (flags of convenience), leta 1990 pa že 34%. Danes je teh 50% (Picciotto, 1999, str. 13).

Večina lastnikov plovil želi zaupnost glede lastništva, zato je večina plovil v lasti družb, s čimer se lahko prikrije identiteta. Pri izbiri ustrezne davčne oaze je potrebno upoštevati nekaj dejavnikov. Glavni dejavniki so: stroški registracije in letne pristojbine, ugled davčne oaze oziroma zastave, pod katero pluje, davčna ureditev, narodnost lastnika plovila in pričakovan razpon dejavnosti. Davčne oaze, primerne za registracijo plovil (Deltaquest, 2007):

- Evropa: Ciper, Gibraltar, Guernsey, Jersey, Otok Man, Luksemburg, Madeira, Malta, Monako, Združeno kraljestvo,
- Azija in Bližnji vzhod: Dubaj, Hong Kong, Singapur,
- Severna in Južna Amerika: Antigva in Barbuda, Aruba, Bahami, Barbados, Belize, Bermudi, Britanski Deviški otoki, Kajmanski otoki, Dominica, Nizozemski Antili, Panama, St. Kitts in Nevis, St Vincent in Grenadines, Turks in Coicos otoki, ZDA,
- Avstralija in Pacifik: Cookovi otoki, Vanuatu, Nova Zelandija, Marshallovi otoki, Samoa,
- Afrika: Liberija, Mauricius, Sejšeli.

V zadnjem obdobju se je trend registracije plovil v davčnih oazah še močneje okrepil. Danes imamo veliko davčnih oaz za registracijo plovil, med katerimi vlada precejšnja konkurenca v prednostih, tako na fiskalnem kot operativnem področju. Lastnikom plovil omogočajo enostavnejše ureditve, manj omejitev in precejšnje davčne olajšave. To področje bi lahko razdelili na štiri aktivnosti: lastništvo, registracija plovila, administracija in upravljanje s plovilom. Ni pa nujno, da se vsaka od naštetih dejavnosti izvaja v eni davčni oazi. Možna je kombinacija različnih davčnih oaz za različne aktivnosti, s čimer dosežemo željene učinke (Lowtax, 2007).

Po raziskavi *The Threat to Global Shipping from Unions and High-Tax Politicians* naj bi davčne oaze, ki ponujajo registracijo plovil (približno 30), povzročile rast svetovne trgovine in ekonomije, tako da so znižale cene plovil in povišale učinkovitost te industrije. S tem, ko so lastniki plovil lahko izbirali, pod katero zastavo bi pluli, so davčne oaze tekmoval pri ponujanju najboljših pogojev registracije, davčnih stopenj in kvalitetnih storitev. Vse to je znatno znižalo stroške te industrije, največ pa so pridobili prav lastniki plovil (Mitchell, 2004, str. 2). 80% vsega prometa blaga se odvija po morju, skoraj 2/3 od tega pa ga opravijo plovila, ki plujejo pod eno od zastav ugodnosti (OECD, 2003, str. 7).

5.4.2 Davčne oaze za registracijo plovil

Liberija in Panama sta dolgo časa veljali za najbolj poznani davčni oazi, namenjeni plovilom, ki plujejo pod zastavo ugodnosti. Danes je takšnih davčnih oaz več, vendar so tako po številu plovil kot po tonaži daleč za Panamo in Liberijo.

Panama

Tehnični podatki (Barber, 2006, str. 217):

- pravni sistem: civilno pravo,
- uradni jezik: španski, angleški pa je tudi široko uporabljen v poslovnem svetu,
- Panama spada med najstarejše davčne oaze, katere začetki segajo v leto 1920. Na offshore področju slovi kot največji register plovil na svetu, obenem z bančništvom in zavarovalništvom,
- nobenih davkov na prihodke, ustvarjene v tujini,
- kontrole blagovne menjave ni.

Panama je latinsko-ameriška verzija Švice ali Hong Konga. Spada med najstarejše davčne oaze na svetu, njeni začetki segajo v leto 1920 (Barber, 2006, str. 51). Glavni offshore dejavnosti sta bančništvo in registracija plovil, sicer pa med poglobitve gospodarske dejavnosti spadata še turizem in trgovina. Nedvomno se je Panama v preteklosti upravičeno znašla na črni listi OECD-ja, vendar pa je s sodelovanjem in ureditvijo na področju preprečevanja pranja denarja in trgovine z drogo dosegla izbris iz črne liste in danes uživa razmeroma dober sloves. V Panami je registriranih 120.000 podjetij. Podjetje je razmeroma enostavno ustanoviti, zaupnost pa je zagotovljena. Večina teh podjetij je offshore. Panamski prekop (The Colon Free Trade Zone), ustanovljen 1948, je območje, kjer je dejaven offshore sektor, v državno blagajno Paname pa prispeva 10% BDP-ja. Panamski prekop je zelo pomemben za državo, saj je svobodno območje in od leta 1993 največja ladijska matična knjiga na svetu, je tudi najpogosteje izbrana davčna oaza za registracijo plovil.

Panamski zakon za registracijo plovil je zelo fleksibilen in poceni. Ena glavnih značilnosti je, da je provizija oziroma pavšal neodvisen od velikosti in teže plovila. Leta 2005 je bilo registriranih 4.400 plovil. Lastniki plovil ne plačujejo nobenega davka, tistim, ki želijo pluti pod panamsko zastavo, pa zadostuje veljavno varnostno spričevalo za plovilo. Dodatne kontrole ni. Ni minimalnih zahtev in praktično vsako plovilo, ki ni starejše od 20 let (ta plovila morajo čez dodatne preglede), se lahko registrira. Možno je tudi, da plovilo ni registrirano v Panami, pa vseeno začasno pluje pod Panamsko zastavo.

V Panami je čutiti močan vpliv ZDA, saj slovi kot država z visokimi mednarodnimi standardi, trdnim bančnim sektorjem in ugodno poslovno klimo. Obdavčeni so samo prihodki, ustvarjeni na Panamskem ozemlju. Vsi prihodki, ustvarjeni v tujini, niso obdavčeni. Tako lahko lastnik ali

zakupnik plovila registrira plovilo v Panami, storitev opravlja drugje in ne plačuje davka na prihodek (Lowtax, 2007).

Liberija

Tehnični podatki (Lawtax, 2007):

- pravni sistem: angleški common law,
- uradni jezik: angleški,
- na offshore področju je najbolj razvito registriranje plovil pod t.i. zastavo ugodnosti,
- nerezidenčne družbe in tiste s tujimi lastniki niso obdavčene,
- kontrole blagovne menjave ni.

Liberija leži na zahodnem bregu Afrike. Liberijske družbe so povečini namenjene lastništvu plovil, ki so (ali pa tudi ne) registrirane v Liberiji. Leta 1950 je Liberija odprla register plovil in je kmalu postala drugi največji svetovni register plovil, takoj za Panamo. Lastniki plovil prihajajo iz celega sveta, saj Liberija slovi po kvaliteti, učinkovitosti, varnosti in dobrih servisnih storitvah. Poleg tega ponuja priročen in davčno učinkovit register. Je podpisnica glavnih mednarodnih pomorskih konvencij, ki upoštevajo mednarodne dogovore in pravila. Plovilo lahko registrira vsakdo na svetu, ki je lastnik pravne entitete v Liberiji, plovilo pa mora biti mlajše od 20 let in zadostiti visokim varnostnim kriterijem.

Za Liberijo velja, da ima privlačno kombinacijo gospodarskega prava, ki garantira anonimnost, močno hipotekarno tajnost in nično davčno stopnjo za prihodke, ustvarjene v tujini. V primerjavi s Panamo ima bolj dosledno zakonodajo in z vidika varnosti in kvalitete najverjetneje prednjači pred ostalimi davčnimi oazami. Poleg tega za registracijo plovila ne potrebuješ fizičnega kontakta, saj se registracija lahko opravi tudi v tujini. Zanimivo je, da je liberijska državljanska vojna zelo malo prizadela offshore sektor (Lowtax, 2007).

5.5 HOLDINGI

Holding je ponavadi večje mednarodno podjetje, ki ima v lasti druga podjetja. Načeloma je to podjetje, ki ne proizvaja dobrin, ampak posluje z namenom upravljanja in financiranja ostalih podjetij.

5.5.1 Holdingi v davčnih oazah

Offshore holding je najpogosteje družba, ki upravlja in financira podjetja, ki niso v davčni oazi, dobički pa se v tem primeru stekajo v davčno oazo. Mnogo davčnih oaz ima predpise, ugodne za te oblike podjetij, tako da so iz obdavčitev izvzeti ravno ti pravni subjekti. Poleg fiksnih dajatev

holdingi nimajo nobenih davčnih obveznosti na tem teritoriju, seveda pa morajo upoštevati določila, da poslovanje v davčni oazi ni dovoljeno. Ta podjetja morajo biti namenjena upravljanju podjetij v tujini (Andalucia, 2007).

Pri izbiri primerne davčne oaze za ustanovitev holdinga so zelo pomembni dogovori o izogibanju dvojnega obdavčevanja. Če ponazorimo s primerom: neka družba želi preko holdinga upravljati družbe, ki so v državi A in B. Sedaj mora preveriti, katere davčne oaze imajo sporazume o izogibanju dvojnega obdavčevanja z državami A in B. Te oaze so primerne za ustanovitev holdinga, ki bo upravljal z družbami v državah A in B.

Med drugo svetovno vojno so nemška podjetja, za prikrivanje identitete lastništva, uporabljala holding podjetja v Švici. Sredi 60-ih pa so Nizozemski Antili postali nekakšna baza holdingov ameriških in evropskih multinacionalk, med drugim tudi za podjetja kot so Shell, Siemens, Esso, Gulf & Western, Pan American Overseas Capital and Sears Roebuck, itd. (Brittain-Catlin, str. 24). V davčnih oazah je relativno veliko holdinških družb. Po nekaterih raziskavah naj bi bilo v državah, ki niso davčne oaze, manj kot 6% vseh podjetij holdingov, v davčnih oazah pa naj bi bil ta procent več kot 12% (Desai, Foley, Hines, 2005, str. 8).

Holdingi služijo dvema osnovnima namenoma:

- klasični holding za upravljanje podjetij in tako lahko zbira ali izplačuje njihove dividende, pri tem pa ni obdavčen;
- finančni holding pa lahko posoja denar podjetjem, v katere je investiral vsaj 10% njihovega kapitala, in nato obresti niso obdavčene.

5.5.2 Davčne oaze za holdinge

Med davčne oaze, ki so najbolj primerne za ustanovitev holdinga, štejemo: Kajmanske otoke, Luksemburg, Jersey, Malta, Panama, Britanski Deviški otoki, Ciper, Hong Kong, otok Man, Bermudi in Bahami. V nadaljevanju bom na kratko opisal Britanske Deviške otoke in Luksemburg.

Britanski Deviški otoki

Tehnični podatki (Barber, 2006, str. 159):

- pravni sistem: angleški common law,
- uradni jezik: angleški,
- z offshore vidika so Britanski Deviški otoki primerni za registracijo patentov, registracijo plovil, zavarovalništvo, bančništvo in seveda za holdinge,
- ni davkov,
- kontrole blagovne menjave ni.

Britanski Deviški otoki (BDO) se nahajajo v Karibskem otočju in spadajo pod Združeno kraljestvo Velike Britanije. So politično stabilni, gospodarstvo pa temelji na turizmu (75% BDP) in finančnem sektorju. Država ima razmeroma ugoden mednarodni ugled, saj je vlada aktivna v boju pri preprečevanju pranja denarja. Glavni uporabniki offshore sektorja so države Latinske Amerike in Hong Kong. V primerjavi s ostalimi davčnimi oazami ima ugodne cene storitev, te pa so tudi dokaj profesionalno servisirane. Zanimivo je, da je bančni sektor v primerjavi z drugimi davčnimi oazami razmeroma slabo razvit (Lowtax, 2007).

BDO štejejo 23.000 prebivalcev, imajo pa skoraj 700.000 podjetij, s tem da je vsako leto na novo ustanovljenih skoraj 50.000 podjetij. Slovijo kot zelo atraktivna davčna oaza, ki ponuja stabilnost, visoko stopnjo zaupnosti, fleksibilno zakonodajo, angleški jezik, odlično poslovno infrastrukturo in dobre telekomunikacijske povezave. Podobno kot Bermudi se niso odločili za pospeševanje razvoja bančništva, ampak za mednarodna poslovna podjetja, oziroma finančne holdinge, ki so neobdavčeni (Lowtax, 2007).

Velik vpliv na uspeh Britanskih Deviških otokov je imela politična nestabilnost v Latinski in Srednji Ameriki in prehod Hong Konga nazaj pod Kitajsko. Vseeno je težko reči, zakaj ravno ta davčna oaza za uporabnike omenjenih območij. Morda velika fleksibilnost IBC podjetij, tajnost, dobro ime ali pa anglosaški pravni sistem. Zelo pomembno pa je, da se oblasti zavedajo, kje ležijo glavni vzroki uspeha, in da se še naprej trudijo iti v korak z časom z mednarodnimi finančnimi storitvami.

Luksemburg

Tehnični podatki (Barber, 2006, str. 197):

- pravni sistem: civilno pravo,
- uradni jezik: luksemburški, francoski, nemški in angleški,
- z offshore vidika je zelo primeren za bančništvo, holdinge in investicijske namene,
- gre za davčno oazo, ki ima visoke davke, toda veliko davčnih vzpodbud, še posebej za holding družbe,
- kontrole blagovne menjave ni.

Luksemburg je zelo bogata država. Njihov BDP znaša 56.000\$, kar je 208% evropskega povprečja. To je država, ki ima sicer visoko davčno stopnjo, vendar pa so iz tega izvzeti holdingi, ki so neobdavčeni. Teh je več kot 12.000. Finančni sektor predstavlja 22% BDP, ekonomija pa je stabilna in perspektivna. Luksemburg je zaradi članstva v EU nenehno v precepu med EU in njihovimi zakoni, ki prepovedujejo davčne oaze, ter prednostmi, ki jih kot davčna oaza uživa (Lowtax, 2007).

Z vidika poslovnega sveta ponuja Luksemburg zahodnoevropske standarde. Infrastruktura je dobra, toda draga, še posebej birokracija, ki je v davčnih oazah, ki imajo anglosaški pravni sistem – mnogo enostavnejša. Ima odlične telekomunikacijske povezave, napredno poslovno

infrastrukturo in angleško govorečo visoko usposobljeno delovno silo. Holdingi, ustanovljeni v Luksemburgu, so omejeni na holdinštvo in finančno poslovanje ter ne smejo izvajati trgovskih/komercialnih dejavnosti (Lowtax, 2007).

Luksemburg ponuja privlačno davčno ureditev za holdinge, saj veliko število (39) sporazumov o izogibanju dvojnega obdavčevanja (Lowtax, 2007).

Sicer pa v Luksemburgu obstajata dve vrsti holdinga

- klasični holding za upravljanje podjetij; lahko zbira ali izplačuje njihove dividende, pri tem pa ni obdavčen,
- finančni holding pa lahko posoja denar podjetjem, v katere je investiral vsaj 10% njihovega kapitala, obresti pa niso obdavčene.

5.6 ZAVAROVALNIŠTVO

Zavarovalništvo ima kot gospodarska dejavnost poseben pomen za narodno gospodarstvo. Razvito zavarovalništvo je vitalnega pomena za pozitivne makroekonomske trende. Glavna funkcija je ustvarjanje gospodarske varnosti. Kot pomemben del finančnega sistema ima močan vpliv na razvoj gospodarstva, saj akumulira velike količine likvidnostnih sredstev.

5.6.1 Zavarovalništvo v davčnih oazah

Offshore zavarovalnice se ponavadi uporabljajo za lastne zavarovalnice kot podružnice neke večje družbe ali skupine družb, katerih namen je, da ponujajo neke vrste interno zavarovanje in s tem znižajo stroške zavarovanja. Fiskalni vzroki lahko niso ključni, so pa vsekakor veliki. Podobno velja za pozavarovalniško dejavnost. Čeprav se države z visoko davčno stopnjo trudijo s spreminjanjem zakonov, ki bi onemogočali odhod zavarovalništva v davčno oazo, so pogosto brez uspeha. Saj poleg fiskalne pridobitve davčne oaze nudijo manj reguliran in birokratiziran nadzor nad zavarovalništvom. Predvsem pa je zavarovalnicam dovoljeno bolj učinkovito upravljati s svojim kapitalom.

Zelo dobro razvito zavarovalništvo imajo sledeče davčne oaze: Bermudi, Bahami, Britanski Deviški otoki, Kajmanski otoki, Guernsey, Otok Man, Jersey, Luksemburg, Panama in Vanuatu.

Vzroka za ustanovitev zavarovalnice v davčni oazi sta dva:

- zavarovalniški namen: gre predvsem za različne zavarovalne oblike visokega tveganja, kar bi bilo pri sklenitvi z zavarovalnico v državi z visoko davčno stopnjo zelo drago. Pogost je primer, ko neka zavarovalnica noče zavarovati določenega primera ali pa je zavarovalnina ekstremno visoka. Zato potencialnemu zavarovancu ostane samo možnost zavarovanja v offshore zavarovalnici,

- davčni namen: ko se zavarovalnica ustanovi v davčne namene, je to pomembno z vidika davčnega načrtovanja, kar pa ni edini razlog, ampak je to pomembno tudi z vidika varstva sredstev in povečanega ugleda podjetij, ki so vzpostavile zavarovalnice.

V davčnih oazah obstaja veliko vrst offshore licenc za zavarovalništvo, od mednarodnih preko številnih omejitvenih licenc do licenc za posebne vrste zavarovalništva. Vsaka davčna oaza ima svoje zakone in klasifikacijo licenc, načeloma pa obstaja sledeča delitev po licencah (Slogold, 2007):

- splošna neomejena licenca: mednarodna offshore licenca, ki nima restriktivnih omejitev, kar pomeni, da lahko opravlja vse vrste zavarovanj in pozavarovanj, tudi z drugimi zavarovalnicami v davčnih oazah ali izven njih,
- omejena licenca: je podobna kot splošna neomejena licenca, le da ima nekaj omejitev glede višine zavarovanj, življenjskih zavarovanj itd,
- omejena interna licenca: gre za zavarovalnico, ki jo ponavadi ustanovi podjetje ali skupina podjetij in jo uporablja interno. Najpogosteje jo uporabljajo mednarodni holdingi bank in zavarovalnice v državah z visoko davčno stopnjo,
- licenca za pozavarovalnico: gre za pozavarovalniško dejavnost, ki je osnova za zavarovanje zavarovalnih premij, in sama ne zavaruje direktno na trgu.

Glavne prednosti zavarovalništva v davčnih oazah so (Slogold, 2007):

- rahla intervencija države,
- nizek začetni vložek,
- davčni vidik,
- nizki ustanovitveni stroški,
- nizke licenčnine,
- liberalna ureditev upravljanja zavarovalništva,
- ni kontrole mednarodne menjave,
- licenčnine so lahko dostopne,
- ni obveznosti glede kapitalske ustreznosti,
- širok izbor zavarovalniške dejavnosti.

5.6.2 Davčne oaze za zavarovalništvo

Zgoraj smo že navedli davčne oaze, ki so primerne za zavarovalniško dejavnost, v nadaljevanju pa si bomo podrobneje pogledali dve.

Bahami

Tehnični podatki (Barber, 2006, str. 140):

- pravni sistem: angleški common law in bahamski statute law,

- uradni jezik: angleški,
- dobro razvito offshore bančništvo, zavarovalništvo, registracija plovil, holdingi itd.,
- ni davkov,
- ni kontrole blagovne menjave.

Bahami zajemajo 700 otokov s 302.000 prebivalci. Ekonomija sloni na turizmu, vendar pa se finančni sektor v zadnjem obdobju močno krepi. Posebnost z vidika offshore sektorja so banke, vzajemni skladi, zavarovalnice in registracija (večjih) plovil. V preteklosti je turizem predstavljal 60% BDP-ja, danes pa le še tretjino. Bahami sledijo svoji dolgoročni viziji postati mednarodni finančni center, zato se država trudi imeti dober ugled in je aktivna v boju pri preprečevanju pranja denarja. Bahamska vlada se relativno malo vmešava v gospodarstvo, še posebno na offshore področju (Lowtax, 2007).

Vlada smatra zavarovalništvo kot sektor, kjer želi ekspanzijo in bolj moderne predpise. Domače zavarovalništvo je močno, mednarodno pa se krepi in še ni tako dobro razvito, kot recimo na Bermudih. Zavarovalne licence izdaja ministrstvo za finance oziroma poseben oddelek za zavarovalništvo. Predpisana sta minimalni vložek in stopnja solventnosti. Ni davka na prihodek, na kapitalski dobiček, ni DDV-ja ali prometnega davka, obstaja pa davek na premoženje. Podjetja plačujejo letne provizije vladi glede na naravo poslovanja in višino kapitala. Vse offshore storitve in transakcije tujih podjetij so izvzete iz menjalne kontrole.

Bermudi

Tehnični podatki (Barber, 2006, str. 147):

- pravni sistem: angleški common law,
- uradni jezik: angleški (in portugalski),
- dobro razvito offshore zavarovalništvo, registracija plovil, registracija patentov in licenc,
- ni davkov,
- ni kontrole blagovne menjave.

Bermudi imajo nekaj manj kot 66.000 prebivalci in enega najvišjih BDP-jev na svetu (69,900\$). Gospodarstvo temelji na turizmu, na offshore področju pa sta močno razviti zavarovalništvo in investicijski skladi. Bermudski sektor lastnih zavarovalnic (captive insurance) je največji v svetu. Ima sodobno infrastrukturo in mednarodno pravo ter učinkovito javno upravo. Ni davkov na prihodek, na kapitalski dobiček, ni DDV-ja ali prometnega davka in ni davka na premoženje. Imajo pa letne dajatve za poslovanje in zaposlovanje (Lowtax, 2007).

Bermudi so tretji največji svetovni center zavarovalništva, takoj za Londonom in New Yorkom. Na področju pozavarovalništva pa so prvi v svetu.

Teroristični napadi na Ameriko 11. Septembra 2001 so imeli pozitiven in negativen učinek na Bermude. Zavarovalništvo se je okrepilo, saj je veliko pozavarovalnic preselilo dejavnost na Bermude. Turizem pa je zaradi upada turistov utrpel negativne posledice.

5.7 DRUGE DEJAVNOSTI

Seveda bi lahko dejavnosti v davčnih oazah razdelili še podrobneje, vendar z razdelitvijo na šest področij je dosežen namen diplomskega dela. Na kratko lahko omenim še ostale dejavnosti/področja.

Licence za igralništvo

V zadnjem času je opaziti velik razmah internet igranic. Ker je možno, da se celoten proces odvija preko interneta, lahko podjetja, ki vzpostavijo offshore igralništvo, registrirajo podjetje v davčni oazi, prav tako pa so tam tudi strežniki, na katerih se odvijajo programi, ki vodijo igro, oziroma kamor se prijavljajo igralci. Pri licenciranju iger na srečo je ponavadi edina omejitev, da se mora igrati na internetu. Davčne oaze, primerne za licenciranje iger na srečo, so: Alderney, Antigva, Belize, Dominica, Grenada, Otok Man, Liberija, Kostarika, Vanuatu, Anjouan, Bahami, Kanada, Gibraltar, Guernsey, Jersey, Norfolk Island, Panama (Slogold, 2007).

Zaščita intelektualne lastnine

Zelo pogosto se davčne oaze uporabljajo za zaščito licenc, franšiz in ostalih avtorskih pravic. Za te dejavnosti so še posebej primerne davčne oaze, ki imajo sporazume o izogibanju dvojnega obdavčevanja. Primerne davčne oaze so: Ciper, Gibraltar, Irska, Luksemburg, Madeira, Malta, Mauricius, Nizozemski Antili in Panama (Lowtax, 2007).

Profesionalne storitve: davčne oaze privabijo veliko mednarodnih podjetij, ki ponujajo svoje znanje oziroma storitve. Med najpogostejše storitve, ki se selijo v davčno oazo so : inženirstvo, letalstvo, IT tehnologije, filmska industrija, zabavna industrija, upravljanje z nepremičninami, trgovanje z vrednostnimi papirji itd. (Offshoresimple, 2007).

In drugo: upravljanje z nepremičninami, registracija domen, licence za trgovanje z vrednostnimi papirji, razne licence za univerze itd.

6 SKLEP

Davčne oaze niso novost niti trenutni trend. Obstajajo tako dolgo, kot obstajajo davki in verjetno je tudi njihova prihodnost povezani s tem dejstvom. Ko se srečujemo s pojmom davčne oaze, moramo paziti na dve stvari. Prvič, da namen družb, ki selijo poslovanje v davčno oazo, ni samo in izključno izogibanje davkom, ampak da obstajajo še drugi razlogi, kot npr: boljša poslovna

klima, privlačnejše ureditve, bližina trgov, širjenje poslovanja itd. In drugič, da poslovanja, povezana v davčnih oazah oziroma povezanih z njimi, nimajo negativnega prizvoka. Res je, da se davčne oaze med drugim uporabljajo tudi za nelegalno poslovanje, predvsem za pranje denarja in skrivanje imetja, toda vseeno nikakor ne smemo vseh aktivnosti, povezanih z davčnimi oazami, označiti za sumljive in nelegalne.

Ekonomski uspeh davčnih oaz leži v njihovi politiki. Navsezadnje so to države/ozemlja, ki se trudijo gospodarsko uspeti tako, kot vse ostale države. Konkurenca med državami je velika, z globalizacijo pa se je v zadnjem obdobju še okrepila. So države, ki konkurirajo z znanjem, s socialno varnostjo, poceni delovno silo, z ekonomijo obsega, geografskim položajem itd. Davčne oaze so področja, ki imajo (najpogosteje) svoje ureditve prilagojene tako, da so čimbolj konkurenčne na fiskalnem in pravnem področju.

Davčnih oaz je veliko, prav tako pa družb, ki iščejo primerna področja za svoje dejavnosti. Načrtno ali nenačrtno so se posamezne davčne oaze razvile oziroma veljajo za bolj primerne za določeno vrsto dejavnosti kot druge. Tako imajo nekatere davčne oaze zelo dobro razvito bančništvo, druge zavarovalništvo, tretje spet neko drugo dejavnost. V tem diplomskem delu sem se osredotočil na ta vidik davčnih oaz in poskušal dokazati svojo tezo.

LITERATURA

1. Balažic Martina: Offshore področja. Maribor : Ekonomsko-poslovna fakulteta, 2007. 50 str.
2. Barber Hoyt: Tax haven today, the benefits and pitfalls of banking and investing offshore. New Jersey : John Wiley & Sons, 2006. 336 str.
3. Bertoneclj Mitja: Razvoj, primerjava in novejšje smernice pri vzajemnih skladih v ZDA, Evropi in Sloveniji. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2005. 47 str., 5 pril., 5 tbl.
4. Bjegović Damir: Offshore podjetja in njihova uporaba. Ljubljana : Gembala, 1999. 35 str.
5. Blankson Samuel: The Ultimate Guide to Offshore Tax Havens. B.k. : Lulu.com, 2005. 392 str.
6. Brittain-Catlin William: Instruments of Detachment, Instruments of Control: The Rise of the Modern Tax Haven in the International Economy. London : Accountancy Business and the Public Interest, B.l.. 45 str.
7. Crnomarkovič Marko: Eksotične davčne oaze popuščajjo pod pritiskom razvitih držav. Finance, Ljubljana, 2002, 78, str. 19.
8. Desai Mihir A, Foley C. Fritz, Hines James R. Jr.: The Demand for Tax Haven Operations. B.k. : Harvard University and NBER, 2005. 17 str., 7 tbl.
9. Hines James R. Jr.: Do tax haven flourish?. B.k. : University of Michigan and NBER, 2004. 42 str.
10. Kuhar Štefan: Primerjave davčne ureditve transernih cen pred uveljavitvijo davčne reforme 2007 in po njej. Iks, Ljubljana, 34(2007), 1-2, str. 276-289.
11. Luca Errico, Musalem Alberto: Offshore banking: an analyssis of micro and macro prudential issues. B.k. : IMF, 1999. 56 str.
12. Mesar Rok: Davčno izogibanje in pranje denarja v offshore centrih. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2004. 41 str.
13. Mitchell Daniel J., Ekonomika davčne konkurence, Tribunal, Ljubljana, 1(2007), 9, str. 14.
14. Mitchell Daniel J.: The Threat to Global Shipping from Unions and High-Tax Politicians: Restrictions on Open Registries Would Increase Consumer Prices and Boost Cost of Government. Virginia : Prosperitas. 2004. 26 str.
15. Molloy Vanessa: Offshore funds – what determines the jurisdiction?. B.k. : Maintland, B.l.. 3 str.
16. Palan Ronen: The offshore world. New York : Cornell University Press, 2006. 225 str.
17. Petek Aljaž: Možnosti uporabe offshore centrov pri optimizaciji davčne politike podjetij. Maribor : Ekonomsko-poslovna fakulteta, 2006. 51 str.
18. Peteršinek Jasmina: Davčne oaze in nova slovenska davčna zakonodaja. Maribor : Ekonomsko-poslovna fakulteta, 2006. 60 str.
19. Picciotto Sol: The end of offshore? Regaining public control of finance and taxation in the era of globalization. UK : Lancaster Univerity, 1999. 34 str.
20. Premik Dean: Offshore - v pozitivni luči. Podjetnik, Ljubljana, 2003, 4, str. 72-74.
21. Ramovš Larisa – Eva: Vpliv davka na konkurenčno sposobnost podjetij. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2005. 84 str., 6 pril.

22. Šara Natalija: Offshore – poslovanje zunaj visoko obdavčenega območja. Maribor : Ekonomsko-poslovna fakulteta, 2005. 50 str.
23. Šešok Klemen: Offshore družbe: učinkovito poslovno orodje ali ogrožanje tradicionalnih davčnih sistemov. Pravna praksa, Ljubljana, 2002, 24, str. 9-11.
24. Tun Nin Wu: Tax Havens. Washington : The George Washington University, 1999. 25 str.
25. Valant Jure: Davčne oaze: vse bolj pomembne. Kapital, Ljubljana, 2005, 356, str. 21-22.
26. Valant Jure, Urbič Tomaž: Offshore business. Kranj : ArakGroup Slovenija, 2005. 80 str.
27. Van Dijk Michiel, Weyzig Francis, Murphy Richard: The Netherlands: A tax haven?. Amsterdam : SOMO, 2006. 65 str., 5 pril.

VIRI

1. Analucia. [URL: <http://www.andalucia.com/finance/holding.htm>], 5.10.2007.
2. Association for accountancy and business affairs. [URL: <http://visar.csustan.edu/aaba/jersey.html>], 14.8.2007.
3. Center for freedom and prosperity. [URL: <http://www.freedomandprosperity.org/>], 3.9.2007.
4. Central Intelligence Agency. [URL: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html>], 4.10.2007.
5. Dunway enterprises. [URL: <http://www.dunway.com/taxhaven/html/bahamas.html>], 2.10.2007.
6. Escape artist. [URL: <http://www.escapeartist.com/>], 22.9.2007.
7. E-offshore. [URL: <http://www.e-offshore.net/prices.asp>], 3.11.2007.
8. Global Asset Management Industry Outlook, top 10 issues. Swiss : Deloitte, 2005. 16 str.
9. Global money consultants. [URL: <http://www.global-money.com/>], 5.11.2007.
10. Government of Gibraltar. [URL: <http://www.gibraltar.gov.gi/>], 5.10.2007
11. International Monetary Fund. [URL: <http://www.imf.org/external/index.htm>], 29.10.2007.
12. Lowtax. [URL: <http://www.Lowtax.net/>], 20.9.2007.
13. Organisation for Economic Co-operation and Development. [URL: <http://www.oecd.org/>], 25.9.2007.
14. Offshore 2 offshore. [URL: <http://www.offshore2offshore.com/>], 13.10.2007.
15. Offshore simple. [URL: <http://www.offshoresimple.com/>], 14.10.2007.
16. Offshore world network. [URL: <http://www.offshoreworld.org/>], 18.10.2007.
17. Offshore.com. [URL: <http://www.offshore.com/>], 23.8.2007.
18. Offshoreadviser. [URL: <http://www.offshoreadviser.co.uk/index1.htm>], 17.9.2007.
19. RTV Slovenija. [URL: <http://www.rtv slo.si/>], 23.8.2007.
20. Security in maritime transport: risk factors and economic impact. Paris : OECD, 2003. 62 str.
21. Shelter offshore. [URL: <http://www.shelteroffshore.com/>], 29.9.2007.
22. Slogold. [URL: <http://www.slogold.net/>], 5.10.2007.
23. Solar navigator. [URL: http://www.solarnavigator.net/venture_capital/offshore_banking.htm], 10.9.2007.

24. Tax justice network. [URL: http://www.taxjustice.net/cms/front_content.php?idcat=2], 10.9.2007.
25. The lectric law library. [URL: <http://www.lectlaw.com/tibz.htm>], 22.9.2007.
26. The World bank. [URL: <http://extsearch.worldbank.org/>], 14.8.2007.
27. Wikipedia. [URL: <http://en.wikipedia.org>], 5.10.2007.